

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvtatio IX. De sumptione Sacramenti Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

Circa præservationem à peccatis mortalibus, ut in ea non incidamus, conteniunt Theologi eam esse effectum Sacramenti Eucharistie. Quod definitum est in Tridentino sess. 13, cap. 2. & significatur Ioann. 6. *Hic est panis de celo descendens, vt si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. & in fratre: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivot in eternum.* Et id constat ex eo, quod in institutum est tamquam cibis & pótus spiritualis; cibis autem & pótus spiritualis in præservationem, & in perseverantiam in vita spirituali ordinantur; quæ peccatis mortalibus destruitur.

Sacramentum autem Eucharistie causat ex opere operato præservationem à mortalibus, quia eam causat ex institutione Christi, sed non causat illam

immediatè, sed tantum mediantibus auxilijs efficiacibus, quæ dignè lumenti conferuntur ex opere operato, quæ non semper sunt internæ inspiratio- nis, quibus implemus præceptum positivum, aut quibus retrahimur ab opere mortali contra præceptum negativum, sed aliquando sunt auxilia externe protectionis, seu manutentia Dei, quibus auferuntur occasiones peccandi mortaliter. Ita tamen confert dicta auxilia efficacia ex institutione Christi, ut non conferat illa infallibiliter, sed pro libito Dei: nihilominus sapè ob Sacramentum Eucharistie conferuntur auxilia efficacia ei, qui illud dignè suscepit, quæ non conferuntur si illud non suscepisset, de quo diximus Tractatu de Sacra- mentis in genere, Disputat. III. Difficult. III.

DISPUTATIO IX.

De sumptione Sacramenti Eucharistie.

DIFFICULTAS I.

Vtrum sumere Sacramentum Eucharistie in statu peccati mortalis, sit peccatum mortale.

CONVENIVNT Catholici, accedere ad Sacramentum Eucharistie, seu illud sumere in statu peccati mortalis, esse peccatum mortale: quod definitur in Tridentino sess. 13, can. 11. & significatur 1. ad Corinthios 11. *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* Et ratione probatur, quia qui sic accedit ad Sacramentum Eucharistie, totam eius efficacitatem frustat, totum fructum illius impediendo, in quo non leuis irreuerentia seu iniuria fit ipsi Sacramento, & auctori illius.

Vnde peccatum hoc est irreuerentia & sacrilegij contra virtutem religionis, à quo nullus excusat, ob solam difficultatem eliciendi contritionem, quando deficit copia Confessarij, etiam si Millam celebrare teneatur, quia nemini, antequam ad altare accedat, est impossibile adhuc moraliter contritionem elicere, quia ex una parte nemini deficit auxilium sufficiens ad contritionem peccatorum, quando venit in mentem obli- gatio eliciendi contritionem, vt generaliter ad- vertit Vasquez 1. part. d. 9. cap. 5, siue auxilium illud sit immediatè sufficiens, siue tantum mediata & remota: & ex altera parte supponimus, vtque ad Communionem supereste non paruum temporis spatiū, vt absque nimia difficultate contritionem eliciat. Nihilominus si contingat, vt quis in altari existens recordetur alicuius mortalis non confessi, & cuius non habuit neque habet contritionem, & quando recordatur, est adeò propinquus Communioni, vt pro temporis angustijs nequeat moraliter, seu absque nimia difficultate ad contritionem excitari, nisi pro tempore aliquo aliquiter notabili, cum graui nota fui honoris,

ad eam eliciendam detineatur, tunc iste talis ab eo peccato excusat, communicando in eo malo statu, quia non est contra reuerentiam Sacramen- to debitam in eo statu accedere, ne notam grauem honoris incurrat.

Quod si obijcas, Peccatum mendacij nulla potest necessitate excusari: sed qui communicat in peccato mortali, peccat peccato mendacij; ergo nequit necessitate aliqua, adhuc vitandi notam grauem honoris, excusari à peccato communicandi in eo statu. Consequentia patet, & etiam Maior. Minor verò probatur, quia qui communica, profitetur, & denotat se ea Communionem Christi tamquam cibos spirituali, & reliquis membris Christi iustis tamquam conuiuis spiritualibus, quod est falsum in eo qui communicat in peccato mortali, quia vno cum Christo tamquam cum cibo, & cum alijs iustis tamquam cum conuiuis, supponit vnonem communem per charitatem, quia vno cum cibo spirituali non conuenit, nisi ante spiritualiter viuent, & vno cum conuiuis spiritualibus non conuenit nisi viuentibus spiritualiter, & ei qui cum illis præsupponit amicus. Respondemus, concedendo, mendacium nulla necessitate excusari, significare tamen falsum, adhuc scienter & contra mentem, absque animo significandi falsum, & decipiendi, quamvis sit contra veritatem, si fiat absque rationabili causa; excusari tamen potest ex causa rationabili: in casu autem præsenti, quamvis supponamus, cum qui in peccato mortali communica, significare falsum, quia tamen non communica animo significandi falsum, & decipiendi, in quo ratio mendacij consistit, idèo ob dictam ne- cessitatem potest à falsa significacione excusari, quamvis à mendacio nulla causa excusari potest. Est tamen discrimen inter res & voces, quoad signi- ficandum falsum absq; animo significandi falsum, & decipiendi, quod in rebus facile contingit, medijs illis falsum significari, absq; animo id significandi, & decipiendi; quia illis facile possum⁹ vni animo seu intentione alterius finis, quam significandi, quia res possunt ad plures alios fines ordinari; in vocibus verò difficile admodum contingere illis significare falsum absq; animo id significandi, & decipiendi,

D d quia

quia difficile admodum est ut vocibus, & eas ordinare ad alium finem, quam ad significandum, quia difficile admodum est vnum vocum ad alium finem conducere, nisi ad significandum.

Obscurandum est Primo, quod quamvis Sacerdos peccet mortaliter manducando Eucharistiam in statu mortalis peccati, non tamen eam in statu manibus aut osculo tangendo, quia in tactu, quamvis facta in statu mortalis peccati, nulla appetit irreuerentia saltet grauius, quia tactus iste non est Sacramentalis.

Obscurandum est Secundo, cum, qui intuitu reuerentiae Sacramenti Eucharistiae, prohibitus praecepto aliquo positivo, adhuc humano, sumere Eucharistiam (ut prohibetur excommunicatus, & non ieiunus, & qui ob aliquod speciale peccatum prohibetur quasi indignus) eam sumit in statu mortalis, non committere duo peccata mortalia, sed unum tantum numero: quia quamvis sumptus illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempe, & quia est transgressio illius praecepti positivi, & quia est transgressio praecepti naturalis diuini non sumendi Eucharistiam in statu mortalis, nihilominus quia etero, iste titulus eodem modo opponitur religioni, quia eodem modo est contra reuerentiam Sacramenti, ideo est idem specie peccatum, & etiam est idem numero, quia non est unde malitia numero multiplicetur, quia materia est eadem numero, & non respiciens diuersa extrinseca, in modo nullum, quia est absoluta, nullum extrinsecum respiciens.

DIFFICULTAS II.

Vtrum peccatum mortale indignae susceptionis Eucharistiae sit omnium peccatorum grauissimum.

Pro huius clariori resolutione supponimus, in malitia (in qua consistit ratio formalis peccati) esse duplēm perfectionem, vna essentialē, quae defumitur ex ordine ad obiectū, & in indiuisibili consistit, ita ut ab ipso codē manente, nullum prædicatum afferri possit, neque nouum illi addi; in quo sensu essentiæ rerum dicuntur esse sicut numeri; quia sicut addita aut ablata vnitate a numero, variatur numerus secundum speciem, ita etiam addito aut ablato prædicato, essentia & species rerum variantur. Alteram accidentalem, quæ in latitudinem essentialē crescit & decrescit quasi intensiū, ex augmento & decremente aut libertatis aut materiae, aut obligationis virtutis, & ex eis defumitur, & secundum hanc perfectionem accidentalem attenditur in malitia ratio mortalis & venialis, & non secundum perfectionem essentialē. Vnde quia in his, quæ non mole magna sunt, idem est maius quod perfectius, ideo etiam in malitia est duplex maioritas seu grauitas & quantitas perfectionis, vna est essentialis, & secundum hanc peccatum est huius vel illius speciei; altera est accidentalis, & secundum hanc peccatum est mortale aut veniale, & secundum utramque maioritatem seu grauitatem vnum peccatum potest esse maius seu grauissimo altero.

Hoc ergo supposito, certum est Primo, peccatum indignae receptionis Eucharistiae, per accidentem, seu secundum grauitatem accidentalem,

potest esse grauissimum peccatis quæ sunt contra Deum, ut peccato odij Dei, & blasphemiae contra Deum, quia hæc posteriora peccata possunt esse tantum venialia ex paritate seu leuitate deliberationis; & peccatum indignae receptionis Eucharistiae potest esse mortale, & secundum hanc grauitatem accidentalem peccatum hoc indignae receptionis Eucharistiae potest esse leuius, etiam peccatis quæ sunt contra puras creaturas, aut circa eas, ut peccato homicidij, & furti, & fornicationis, quia hæc possunt esse mortalia, & peccatum indignae receptionis Eucharistiae potest esse tantum veniale, si sit ex parua seu imperfecta deliberatione.

Secundum certum est, peccata contra Deum commissa, ut peccatum odij & blasphemiae, secundum grauitatem essentialē, secundum rationem ex ordine ad obiectum ipsorum, esse peccata grauiora peccato indignae receptionis Eucharistiae, quia peccata illa priora opponuntur virtutibus aut actibus essentialiter perfectioribus, quia peccatum odij Dei opponitur charitati virtuti Theologicae, que essentialiter est perfectior virtute religionis, cui opponitur peccatum sacrilegij indignae receptionis Eucharistiae, & peccatum blasphemiae Dei opponitur actui laudis Dei ad religionem pertinenti, qui essentialiter est perfectior actu reuerentia erga Eucharistiam, pertinente ad eamdem virtutem religionis, cui etiam opponitur peccatum indignae receptionis Eucharistiae.

Peccatum ergo sacrilegij indignae susceptionis Eucharistiae essentialiter est grauissimum omnibus peccatis quæ sunt in puras creaturas, aut circa illas, ut furtus, homicidio, sodomia, & alijs, quod docent S. Thomas & Cajetanus quæst. 80. art. 5. Gabriel leet. 87. lit. H. Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 5. & Vasquez disp. 207. cap. 1. quia peccatum sacrilegij indignae receptionis Eucharistiae opponitur religioni, quia est virtus perfectior & melior virtutibus moralibus, quibus opponuntur peccata omnia quæ sunt in puras creaturas, aut circa illas; & non solum est grauissimum peccatis secundum rationem genericam, sed etiam secundum rationem specificam; quia secundum utramque opponitur actui religionis perfectiori & honestiori secundum rationem genericam & specificam actibus, & omissionibus, quibus peccato in puras creaturas, aut circa illas opponuntur, quia est actus perfectioris virtutis.

Et non solum in praesenti casu, sed etiam generaliter credimus, nullam speciem contentam sub genere perfectiore, esse imperfectiore specie contenta sub genere imperfectiore, sed semper esse perfectiore; quia absque dubio in genere perfectiore differentia perfectiores continentur, & perfectiores ex eo extrahantur, & oppositum nullam ratione, nulloque exemplo exacte discussio ostendi potest. Ob quod nobis non probatur id in quod inclinat Suarez disp. 66. leet. 2. nempe, peccatum indignae receptionis Eucharistiae, quamvis secundum rationem genericam sit grauissimum peccato circa puras creaturas, non tamen secundum rationem specificam, quod etiam indicat Durandus in 4. dist. 9. q. 4. n. 10. qui etiam in exemplo, quod ad id confirmandum adducit, fallitur manifeste, quia supponit, peccatum homicidij priuatae personæ secundum rationem specificam esse grauissimum peccato contumelie in Principi, in quo Durandus aperit de cipitur: quia contumelie Principi facta opponuntur obici-

obseruantia erga Superiores, quae perfectior est quam iustitia, cui opponitur homicidium priuata persona; ac proinde secundum rationem specifcam, & essentia alter, grauior est dicto homicidio, etiam si accidentaliter possit esse leuior, & digna minori pena.

Ex dictis constat, peccatum indignae receptionis Eucharistiae simpliciter & absolute non esse omnium peccatorum grauissimum: quia quamvis grauitate accidentaliter possit esse grauius peccatis in Deum, ex sua tamen specie & essentia est leuius illis, & consequenter, ceteris paribus, est illis leuius, inquit & leuius est essentia alter peccato sacrilegij eorum qui crucifixerunt Christum, & peccato sacrilegij Iudei qui eum viderunt, quia homicidium Christi, & eius venditio, opponitur actu, aut omissione perfectione eo actu, cui opponitur indigna receptio Christi in Eucharistia. Quando vero Patres adeo exagerant peccatum indignae receptionis, ut illud comparent peccato crucifigentium, & Iudei, non id faciunt, quia sentiant, inter ea esse aequalitatem, sed quia inter illa reperitur quaedam imitatio & propria: quia sicut Iudas osculo tradidit Christum indignis & inimicis ipsius Christi, ita etiam peccator recipiendo Christum in Eucharistia, veluti quodam osculo tradit illud indigno & inimico ipsius Christi, cum sibi tradendo, & cum ore intra se recipiendo; & sicut qui Christum crucifixerunt, fuderunt sanguinem illius in suam perniciem, ita etiam peccator indignae recipiendo Christum quodam modo in sui mortem fundit Sanguinem Christi.

Obseruandum est, peccatorem eodum grauius peccare sumendo Eucharistiam, quod in peiori statu illam sumit, sive quia in pluribus, sive quia in grauioribus peccatis illam sumit; quia qui in peiori statu sumit illam, eodum indignius sumit, sicut sumptio est melior, quod in meliori statu fit, & digna ex opere operantis maiori augmento gratia & gloria. Nihilominus nullus tenet in confessione explicare numerum mortali, in quorum statu Eucharistiam sumpsit (& multo minus eorum grauitatem) sed sufficit, si explicet se in statu peccati mortali Eucharistiam sumpsisse, quia illam in statu plurium sumere, non multiplicat numero peccatum indignae receptionis, inquit non semper est circumstantia notabiliter agrauans, & quando sit, non est necessario in confessione explicanda.

DIFFICULTAS III.

Vtrum sumere Eucharistiam in peccato veniali sit peccatum.

Conueniunt Theologi, non esse mortale, sumere Eucharistiam in peccato veniali, sive habituali iam praeferito, nondum remisso; sive actu, quod tempore sumptionis committitur: inquit neque sumendo Eucharistiam sumptione veniali, vt quando sit ex inani gloria, quia quocumque & in quocumque veniali recipiendo Eucharistia, non cernitur fieri irreuerentia grauius Eucharistiae.

Est tamen difficultas, An id sit peccatum veniale nouum contra religionem, distinctum ab eo, quo aut in quo sumitur.

Recentiores nonnulli docent, sumere Eucharistiam in veniali facto, tempore ipso sumptionis esse aliud peculiare & nouum peccatum veniale

sacrilegij contra religionem, quia eo peccato actu impeditur maius augmentum gratiae, quod Eucharistia causaret, si in lumine effet feruor charitatis, qui eo peccato actu impeditur. Inquit additur, committere peccatum nouum sacrilegij eum, qui habens peccata venialia praeterita facta ex consuetudine, sumit Eucharistiam, & etiam eum, qui sumit illam habens conscientiam multis venialibus oneratam (qua intelligent, quando sumitur Eucharistia ab aliis attritione illorum) quia qui vtrouis modo ex his duobus sumit Eucharistiam, & aliquo modo indignè sumit illam, & etiam impedit remissionem illorum, quae fieret si haberet attritionem illorum.

Richardus verò in 4. dist. 9. art. 2. q. 1. Maior q. 1. Richardus.

Sotus d. 12. q. 1. art. 4. Adrianus in 4. q. 1. de Eucha-

Maior.

ristia, & Vasquez disp. 207. c. 2. docent non esse no-

Sotus.

rum peccatum veniale sacrilegij, sumere Eucha-

rian.

ristiam in peccato veniali, quamvis multiplex, & ex

Vasquez.

consuetudine facta, & quamvis actu facta tem-

poore sumptionis, inquit quamvis facta sumptione ip-

la, & merito: quia peccatum veniale, quamvis mul-

tiplex, & ex consuetudine factum, & actu, & sum-

ptione ipsa Eucharistia commissum, non impedit

principalem & primarium effectum Eucharistiae,

ne nempe augmentum gratiae: ergo sumendo Eucha-

ristiam in peccato veniali, quamvis multiplex, &

ex consuetudine factum, & actu, & sumptione ipsa

commisso, nullum committitur nouum peccatum

veniale sacrilegij. Antecedens patet. Consequentia autem probatur, quia praeter irreuerentiam, quae in

impediendo effectum principalem & primarium

Eucharistiae reperitur, nullo fundamento ostendi

potest, aliquam aliam reperi: quia in primis nullo

fundamento ostendi potest indignè sumi & irreue-

rencia positiuè, ex eo præcisè, quod sumatur in ali-

quo statu ex dictis, neque in omnibus simul dum

sumatur in statu gratiae. Deinde non sumitur indi-

gnè ex eo, quod sumendo Eucharistiam in aliquo

statu ex dictis, impeditur aliquis aliis effectus

Eucharistiae distinctus à principali & primario,

quia non sumitur indignè ex eo, quod sumatur Eu-

charistia in multiplex veniali, & ex consuetudine

facto ab aliis attritione, quia si sumendo impeditur

remissio illorum: quia etiam qui sumit Eucharistiam

in peccato veniali præterito non remisso, & non fac-

to ex consuetudine, ab aliis attritione illius, impedit

eius remissionem, & tamen non peccato aliquo nono sacrilegij, quia in eo statu sumit Eucha-

ristiam, in quo omnes conueniunt, neque sumitur indi-

gnè, quia sumendo Eucharistiam in peccato

actu, quamvis commissio sumptione ipsa impe-

ditur maius augmentum gratiae, quod Eucharistia

causaret, si in lumine effet feruor charitatis, qui

peccato actu impeditur, alias quicunque sumens

Eucharistia peccaret ex defectu maxime, aut sal-

te majoris dispositionis, quia possit habere, quam-

vis absque veniali aliquo illam sumeret, quia non

habendo maximam, aut saltem maiorem disposi-

tionem, impeditur maximu, aut saltem maius aug-

mentum, quod Eucharistia sic disposito conferret.

Gennadius verò lib. de Ecclesiastico dogmati-

bus apud Augustinum 1. 5. 3. & refertur can. Quoti-

die de Cœleratione dist. 2. dum ad sumptionem Eu-

charistiae exigit satisfactionem pro peccatis, quam-

vis non capitalibus neque mortalibus, & mentem

absque affectu committendi peccatum etiam non

capitale & mortale, non exigit satisfactionem

D 2 pro

pro peccatis venialibus, neque mentem absque affectu illa committendi, sed satisfactionem pro peccatis mortalibus non publicis, & mentem absque affectu illa committendi, ut ex contextu deducitur. Et Pseudo-Anselmus in illud 1. ad Corinthios 11. Probet autem seipsum homo, dum ait: *Indigne manducat & bibit, qui vel aliquid granum vel multa leuia commisit peccata, & non est confessus.* Per leuia tantum intelligit peccata venialia, ex quibus efficitur unum mortale (ut ex pluribus furtis partibus sit unum, saltem quantum ad retentionem, aut non restitutionem) alias ad sumptionem Eucharistiae exigeret confessionem venialium, quod nullus Theologus exigit.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum existens in peccato mortali, teneatur Sacramentaliter confiteri ad sumptionem Eucharistiae.

Post Tridentinum negari nequit, ad sumptionem Eucharistiae, in eo qui peccauit mortaliter, necessariam esse confessionem Sacramentalem illius mortalitatis, quoniam si ab eo iustificatus sit media contritione perfecta, quia scilicet 13. cap. 7. & can. 11. id praecepit & statuit.

Est tamen difficultas, An in eo, qui peccauit mortaliter, ad sumptionem Eucharistiae ante Tridentinum & semper fuerit necessaria, seu sub precepto, confessio Sacramentalis peccati mortalitatis commissi.

Caietanus. Caietanus (qui fuit ante Tridentinum) in Summa v. *Communio*, & in illud 1. ad Corinth. 11. *Probet autem se ipsum homo*, & quæst. 80. art. 4. docet, nullum esse neque fuisse præceptum præmittendi confessionem Sacramentalis mortalitatis ad sumptionem Eucharistiae; quod videtur tradidisse Chrysostomus Homilia 28. in dicta verba Pauli, *Probet autem se ipsum homo*, & ex eis Caietanus suam sententiam probat; quia Paulus tantum exigit, ut homo seipsum probet, ergo non est necessarium quod probetur a Confessario.

Reliqui vero Doctores docent, & merito, ante Tridentinum ab initio Ecclesiæ Christianæ fuisse necessariam, seu sub precepto, confessionem Sacramentalis mortalitatis ad sumptionem dignam Eucharistiae. Quod satis significat Tridentinum scilicet 13. cap. 7. & can. 11. Et in primis fuisse necessariam ante Tridentinum, satis significat ipsum Concilium c. 7. dum loquens de præparatione necessaria ad sumptionem Eucharistiae, & reuocans in memoria verba illa Pauli 1. ad Corinth. 11. *Probet autem se ipsum homo*, & illa appellans præceptum, ait: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalitatis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* & can. 11. dum ait: *Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur, statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalitatis granat, quantumcumque etiam se contritus existimant, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse confessionem Sacramentalem.* In quibus locis aperre Tridentinum tradit, ante ipsum necessariam fuisse confessionem Sacramentalis mortalitatis ad sumptionem Eucharistiae, quia non tantum virtutem verbo statuit, quo denotat se

præcipere; sed etiam verbo *declarat*, quo significat id quod ante ipsum erat; ac proinde declarare, illam fuisse necessariam, supponit eam necessariam fuisse ante declarationem.

Deinde dictam confessionem fuisse necessariam, seu sub præcepto ad sumptionem Eucharistiae, non tantum ante Tridentinum, sed ab initio Ecclesiæ & a tempore Pauli, exprimit ipsum Tridentinum cap. 7. dum verba illa Pauli, *Probet autem se ipsum homo*, appellat præceptum aut Pauli aut Christi, supponens, probationem fuisse præceptam & necessariam a tempore aut Pauli aut Christi: & statim subdit, eam probationem debere esse per confessionem Sacramentalem. Tridentinum ergo sentit, a tempore aut Pauli aut Christi necessariam & præceptam fuisse confessionem Sacramentalem mortalitatis ad sumptionem Eucharistiae. Vnde opinio Caietani post Tridentinum sustineri non potest.

Chrysostomus autem ubi supra non dixit, cum qui haber conscientiam mortalitatis, non teneri præmittere confessionem ad sumptionem Eucharistiae, sed tantum docuit, quemlibet posse sine testemminare & iudicare, an habeat vel non peccatum mortale.

Quod vero homo seipsum probare debet, quod verbis Pauli significatur, non tollit, etiam debere a Confessario probari. Ideo autem Paulus dixit, *Probet se ipsum homo*, quia ipse homo prius debet examinare conscientiam suam an committit aliquid mortale, ut si inueniat committisse illud Sacerdoti confiteatur, & in eo casu etiam probetur ab illo.

Observandum est contra nonnullos, ut optimè Canus relect. de Pœnitentia, par. 4. concl. 4. Azo. Canis cap. 30. quæst. 10. Valsquez disp. 208. num. 24. & Bonacina disp. 4. quæst. 6. punct. 1. eum qui fuit in confessione mortalitatis commissi sumit Eucharistiam, non peccare dupli peccato, uno omissionis confessionis, & altero commissiōis sacrilegij indigne sumptionis Eucharistiae, sed yno tantum, nempe peccato commissiōis sacrilegij indigne sumptionis; quia in hoc casu confessio Sacramentalis non obligat ratione sui, sed tantum ratione dignæ sumptionis Eucharistiae: ubi autem unum est proper aliud, ibi est yno tantum. Et ob eandem rationem idem dicendum est de illo, qui absque contritione sumit Eucharistiam, quando confeatur non potest, quod scilicet uno tantum peccato commissiōis indigne sumptionis Eucharistiae peccet, & non dupli.

DIFFICULTAS V.

Vtrum præceptum præmittendi confessionem mortalitatis ad sumptionem Eucharistiae, sit etiam diuinum, an tantum Ecclesiasticum.

Certum est, præceptum hoc esse Ecclesiasticum, quia ad minus latum est a Tridentino Tridentino scilicet 13. c. 7. & can. 11. & ante ipsum fuit ad minus Ecclesiastica consuetudine introductum. Eta tamen difficultas, An etiam sit diuinum.

Supponimus autem, non esse diuinum naturale, ortum ex natura ipsa Eucharistiae, & confessionis Sacramentalis, quæ habent ex institutione diuina, ab aliis

absque alia superaddita insinuatione diuina; quia Christus potuit utrumque dictum Sacramentum, substantia utriusque integra permanente, instituere absque obligatione confidendi ante sumptionem Eucharistiae.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An dictum praeceptum ita sit Ecclesiasticum, ut etiam sit diuinum positivum.

Palatius in 4. dist. 9. q. 10. Medina Cod. de Confess. q. 17. Arinilla v. *Communio*, & Nauarrus in Init. de Pœnit. dist. 5. in 5. partem Glossa n. 31. & 32. docent, dictum præceptum esse tantum Ecclesiasticum. Primo, quia præceptum hoc continetur in illis verbis, *Probat autem se ipsum homo, hæc autem verba sunt Pauli, non Domini. Secundo, quia Tridentinum c. 7. præceptum hoc appellat Pauli, non Domini, quia post mentionem Apostoli ait, Quare reuocandum est in memoriam eius præceptum, vbi relatiuum eius ad Apostolum non ad Dominum refertur, tum quia, quamvis ante facta fuerit mentio Apostoli & Domini, tamen in verbis propriis ipsius Tridentini non fuit facta mentio Domini, sed Apostoli; Domini autem tantum facta fuit mentio in verbis Pauli relatis a Tridentino, neimpe, non diuidicans Corpus Domini; in quo relatis ante mentionem Apostoli: tum etiam, quia postquam Tridentinum dixit, *Reuocandum est in memoriam eius præceptum*, illud statim & immediatè assignat, referens verba illa Pauli, *probat se ipsum homo*, in quibus præceptum continetur: ait enim Tridentinum, *Quare reuocandum est in memoriam eius præceptum, Probat se ipsum homo.**

Sotus vero in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. Canus relect. de Pœnit. pat. 5. Valsquez disp. 207. cap. 4. Suarez disp. 66. scđt. 3. Valentia disp. 6. q. 8. pun. 3. Courruia in cap. *Almamater*, 1. p. 5. 17. & Bonacina disp. 4. q. 6. pun. 1. docent, præceptum præmittendi confessionem ante sumptionem Eucharistiae, ab eo qui peccauit mortaliter, non esse puræ Ecclesiasticum, sed etiam esse diuinum positivum, & merito: quia dictum præceptum in dictis verbis Pauli contentum, non fuit tunc latum a Paulo quando verba illa proculis, sed erat iam ante latum; ergo credendum est, latum fuisse a Christo, & nobis a Paulo traditum & explicatum, quia, iuxta Regulam Augustini lib. 4. de Baptismo cap. 14. præceptum illud coniunctur esse diuinum, cuius non agnoscitur initium, si aliunde non coniunctur non fuisse latum a Deo. Quod autem dictum præceptum in verbis Pauli contentum, non fuerit tunc a Paulo latum, sed ante fuerit, ex eo probatur, quod non fuit traditum a Paulo tamquam nouum, sed tamquam antiquum: quod Primo constat ex eo, quod Paulus tractat probationem illam per confessionem tamquam medium ante vnicum & necessarium, ut quis dignè manducaret & biberet, ut ex contextu constat, quia postquam dixit, *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, res erit Corporis & Sanguinis Domini, immediatè subdit: Probat autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de Calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.* At si ante non fuisset præceptum confessionis ad sumptionem Eucharistiae, non tradidisset probationem per confessionem tamquam medium vnicum & necessarium ad dignam sumptionem Eucharistiae, quia præter confessionem erat contritio perfecta, quia peccator potuisset constitui in sta-

tu gratiae. Secundo idem constat ex eo, quod Paulus reprehendebat Corinthios, quia absque probatio ne illa sumebant Eucharistiam, supponens fuisse transgressores illius præcepti, & ob id plures ex illis fuisse infirmatibus, mortibus, & alijs pœnalis tibus a Deo punitos.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus, in verbis illis Pauli contineri dictum præceptum, sed non ut a Paulo latum, sed ut promulgatum & traditum. Ad secundam etiam concedimus, dictum præceptum appellari a Tridentino Pauli, non quia a Paulo latum, sed quia ab ipso explicatum & promulgatum, sicut etiam lex vetus, quamvis diuina, etiam dicebatur Moysis, non quia fuerit a Moysè tamquam a legislatore lata, sed quia ab ipso promulgata fuit.

DIFFICULTAS VI.

Quando possit quis post mortale sumere Eucharistiam sine prævia confessione illius.

C Ontraenunt Theologi, præceptum præmitendi confessionem mortalis ad sumendam Eucharistiam, quamvis etiam diuinum, non adeo strictè obligate in actu secundo, quin ob aliquam causam occurrentem eius obligatio in actu secundo (de qua est difficultas) aliquando cesseret: quod exprelit Tridentinum self. 1. c. 7.

Est tamen difficultas in assignandis casibus, in quibus obligatio dicti præcepti cesseret.

Cafus ergo in quibus obligatio dicti præcepti cesserat, & licitum est absque prævia confessione mortalis Eucharistiam sumere, habendo perfectam contritionem, quia fiat iustificatio ab illo, sunt plures, & deducendi ex doctrina, quam Tridentinum tradit self. 13. c. 7. dum significat, id tunc esse licitum, quando deficit copia Confessarij, & simul virget necessitas sumptionis Eucharistiae.

Circa prius, quod concurrere debet, ut peccator possit Eucharistiam sumere absque prævia confessione mortalis, sola perfecta contritione illius, obseruandum est, tunc non deficeret copiam Confessarij, quamvis deficit ille cui deuotius, & ille cui quis ordinari cōstitetur, si adhuc Sacerdos, qui possit saltē ex priuilegio, aut aliter ex commissione absoluere ab omnibus peccatis pœnitentis, etiam in eo casu in quo pœnitens ob aliquam causam sufficientem excusat ab integrè confitendo mortaliis, quia etiam in eo casu peccator tenetur præmittere confessionem, quamvis non integræ & tunc deficeret copiam Confessarij, quando peccator nulli potest confiteri, saltem absque graui nota infamia, aut supericio peccati mortali, ut potest contingere ei, qui iam acceperit ad altare ad communicandum, si confiteatur ipse administranti Eucharistiam, aut si discedat ex altari ad confitendum alteri: Iudicio autem prudentis relinquitur, quando Parochus celebraturus teneatur pro quarendo Confessario adire oppidum vicinum, quia ad id tenetur, quando, habita ratione loci, & temporis, & personæ, commode potest adire, & tempore opportuno commode redire, & non tenetur, quando nequit absque incommodo graui atque intolerabili.

Circa posterius plures sunt necessitates virginis sumptionis Eucharistiae, quæ, quantum est

D d 3 ex

ex se, sufficiunt ad excusandum à praemittenda confessione mortalis ad sumptionem Eucharistiae, quæ ad duas generatim possunt reduci (excepto casu præcepti diuini sumendi Eucharistiam post consecrationem factam, de quo Difficultate vii.) Prior est, quando est periculum mortis instantis, quia tunc potest quis Eucharistiam sumere absque prævia confessione, si adsit Diaconus, qui possit illam administrare, ne absque Eucharistia ex hac vita discedat, in quo Theologi communiter conueniunt. Posterior est, quando absque graui nota infamia aut suspicionis, aut absque prudente timore illius, nequit omitti sumptio Eucharistiae, quia etiam tunc potest absque prævia confessione, in quo Theologi conueniunt.

Sed quando possit prudenter timeri graui nota infamia aut suspicionis in non sumendo Eucharistiam, arbitrio prudentis relinquatur. Timeri autem potest prudenter, & non raro, Primo, quando vrgit obligatio vel consuetudo, absque obligacione communicandi, in Congregatione aliqua, quod attentis circumstantijs iudicandum est. Secundo, quando populum vrgit præceptu audiendi Missam, & non est nisi unus qui celebrare possit, prelertim si sit Parochus; in hoc autem casu potest, deficiente copia Confessarij, absque prævia confessione celebrare, non ut populus audiat Missam, sed vt ipsis non incurrit infamiam, neque suspicionem mortalis, quam posset Sacerdos incurtere non celebrando.

Vnde ob concurrentiam duorum prædictorum, nempe inopie Confessarij, & vrgentis necessitatis sumptionis Eucharistiae, ille qui coram alijs accedit ad altare ad communicandum, quamvis ibi recordetur aliquius mortalis, potest absque prævia confessione illius communicare ob periculum infamiae aut suspicionis, cui est exppositus si discedat & non cōmunicet, ob quod vrgit necessitas communicandi, aut si contheatur Sacerdoti administranti Eucharistiam, vel si discedat vt alteri confiteatur, ob quod deficit copia Confessarij: quia ex una parte ex obiecto exppositus est periculo dicti damni, & ex altera non discernit se esse liberum à dicto periculo, vt supponimus; quia si id discernere, non posset absque prævia confessione communicare. Et ob hanc rationem, qui accedens ad altare pro tempore angustijs nequit prudenter discernere, an ex discessu ab altari, vel ex confessione in eō facienda, incursum sit notam aliquam grauen, an non, tunc potest absque prævia confessione Eucharistiam sumere, quia scilicet ex obiecto est exppositus periculo dicti damni, & ex altera non discernit se esse liberum ab eo periculo. Et ob eamdem rationem, administrans Eucharistiam, dum non discernit prudenter, cum, qui accedit petens confessionem, esse liberum à dicto periculo ex discessu, aut ex confessione facienda, potest illi administrare Eucharistia, non audiendo confessionem. Et idem ob eamdem rationem dicendum est de Sacerdote, qui vadens vestitus ad altare, aut iam in altari existens, recordatur aliquius mortalis, quod scilicet non teneatur regredi aut discedere adhuc ante consecrationem, neque vocare Confessarium, nisi quando discernit prudenter se esse liberum à dicto periculo, quamvis regrediat, aut discedat, aut Confessarium vocet. Et idem dicendum est in casu, in quo Sacerdos vadens ad altare, aut in eo existens, recordatur excommunicationis, aut fra-

ctionis ieiunij ad communicandum requiri, aut alijs impedimenti ad id.

Ad hanc autem posteriorem vrgentem necessitatem communicandi ob vitandam notam infamiae aut suspicionis, & ad priorem, ne quis discedat vita absque Eucharistia ob mortem in statu, reduci possunt omnes casus vrgentis necessitatis sumptionis Eucharistiae: quia casus ille communicandi absque prævia confessione ad vitandum scandalum verum (non ob vitandam admirationem, aut occasionem loquela) quod ex non communicando posset oriri, reducitur ad vrgentem necessitatem communicandi ob vitandam notam infamiae aut suspicionis: quia si tunc potest quis absque prævia confessione communicare ob vitandum scandalum, quod non cōmunicando daret, id est, vt evitaret dictam notam, quam non communicando incurreret, & non est vt evit scandalum, quia istud est pauciū, ob quod, siue sit paucorum peccantium ex passione vel ex ignorantia, siue sit Pharisæorum peccantium ex malitia, non est omittendum præceptum aliquod, & in præsentiarum non est omittendum præceptum, confitendi mortale ad dignè communicandum, & quia quis alias non excusat ob vitandam dictam notam, aut aliter.

Et ad communicandum absque prævia confessione, quando deficit Confessarium, non sufficit, vt quidam volunt, magna aliqua deuotio illius qui defiderat communicare, neq; occurrentia aliquas festiuitatis, in qua solitus est communicate; quia neutra ex his est vera necessitas sumendi Eucharistiam, quam Tridentinum requirit, neque quæ sufficiat ad excusandum à præcepto confitendi mortale ad sumendum Eucharistiam.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum qui sumpsit Eucharistiam absque prævia confessione mortalis, teneat confiteri quam primum possit.

Difficultas hæc procedit & de Sacerdote celebrante, & de laico communicante, cuius nomine etiam comprehenditur Sacerdos laicè communicans.

Circa Sacerdotem celebrantem conuenientem Primo Theologi, eum qui conscius mortalium, non habens copiam Confessarij, & vrgente necessitate celebrandi, absque prævia confessione celebravit, teneri, quam primum oblata opportunitate post celebrationem posset, ad confitendum, vt conit ex Tridentino fess. 13. c. 7. in fine.

Secundum conuenientem communiter Theologi, præceptum hoc, quo Sacerdos in casu dicto tenetur ad confitendum post celebrationem, quam primum posset, non esse diuinum, quia id nullo fundamento confitatur, sed tantum esse Ecclesiasticum, & non esse antiquius Concilio Tridentino, quia id nullo fundamento coniungi potest, sed esse nouum à Tridentino in eo loco nouiter latum. Quod verbum *confiteatur* planè indicat, quamvis non sit verbum præcipiendi, neque æquivalens, quia id non semper est necessarium, sed aliquando sufficit verbum modi imperatiui, præsertim quando ab initio sic fuit intellectum, sicut verè fuit verbum istud. Et quamvis præceptu hoc sit tantum Ecclesiasticum,

fasticium, obligat tamen ad confessionem peccati mortalitatis interioris, quia determinat & modicat, quoad tempus, praeceptum diuinum confessionis, obligans ad confessionem omnium mortalium crismi interiorum, quod Ecclesia non facit ex parte ordinaria, sed ex peculiari, quam haber ad determinandum & modicandum praeceptum diuinum, quod non fuit pro determinato tempore latum.

Et quia praeceptum hoc Ecclesiasticum tantum fuit latum pro celebrantibus, qui confici mortalitatem & non habentes copiam Confessarij, & virgente necessitate, celebrarunt absque praevia confessione; ideo qui celebravit absque conscientia mortalitatis, quamvis post celebrationem recordetur mortalitatem ante celebrationem commissi, non tenetur eo praecepto, neque qui celebravit conscientia mortalitatis, si erat copia Confessarij, aut si non virgebat necessitas celebrandi, quia nec instabat mors, nec erat periculum aliquis graui nota. At si, dum celebrat, ante sumptionem Eucharistia recordetur, & fiat conscientia mortalitatis antea vel tunc commissi, & nequeat tunc confiteri absque graui nota, neque delisteret a celebrando, aut ob periculum graui nota, aut quia iam consecravit, tenetur post celebrationem quam primum confiteri, quia tunc sumit Eucharistiam absque confessione ob virginem necessitatem sumendi illam, ne scilicet notam incurrat, aut quia iam consecravit, & quia caret copia Confessarij, quia nulli confiteri potest absque dicta nota.

Circa laicum communicantem Nauarrus in Summa cap. 2. num. 10. docet, etiam laicum conscientiam mortalitatis, absque praevia confessione communicantem, quando defuit Confessarius, & fuit necessitas virginis communicandi, teneri post Communionem, quam primum possit, ad confitendum; quia quamvis Tridentinum id non exprederet de laico, id etiam absque dubio voluit, & id absque dabo responderet, si de eo interrogaretur.

Vasquez verò disp. 208. n. 23. Suarez disp. 66. sect. 7. Egidius quæst. 80. art. 4. in fine. Reginaldus lib. 29. num. 110. & Bonacina disp. 4. quæst. 6. pæct. 1. docent, laicum non teneri dicto præcepto, & merito: quia Tridentinum id tantum præcepit Sacerdotibus celebrantibus, vt patet ex contextu; & absque dubio id noluit laicis præcipere, vt confici potest ex eo, quod postquam generatum dixit, omnes conscientias mortalitatis teneri ad confessionem ante Communionem, peculiariter Sacerdotibus, in casu dicto celebrantibus absque prævia confessione, præcepit, statim quam primum possint confiteri: id autem eis peculiariter præcepit, quia eis frequentius accidit ad celebrandum accedere absque prævia confessione in dictis casibus; vnde Tridentinum interrogatum negavit responderet.

DIFFICULTAS VIII.

Vtrum minister administrans Eucharistiam indigne, vnum tantum peccatum committat.

C onueniunt Theologi, ministrum, qui absque causa excusante scienter administrat Eucharistiam indigne, peccare mortaliter peccato sacrilegij, quia facit contra reverentiam Eucharistie.

debitam: & id est, quando sic administrat quodlibet aliud Sacramentum.

Est tamen difficultas, An peccet vno tantum peccato, an dupli.

Recentiores nonnulli docent, cu[m] peccare dupli peccato sacrilegij; vno, quia ex se indignè administrat Eucharistia, & altero, quia cooperatur peccato indigne susceptionis suscipientis Eucharistiam.

Vasquez verò d. 209 c. 1. docet, ministrum scienter administrantem Eucharistiam indigne (aut quodlibet aliud Sacramentum) vnu tantum peccatum sacrilegij committere, & merito: quia ex una parte minister in casu dicto non aliter peccat, nisi quia Eucharistiam ministeriat indigne, efficiendo aliquid praevium ad indignam susceptionem illius, in quo male trahat Eucharistiam; & ex altera parte ex eo præcisè, quod sic concurrat & cooperetur cum indigne ad indigne susceptionem, non imputatur illi peccatum indigne suscipientis, neque cibribus, quia non est causa peccati suscipientis, quia non est causa susceptionis; quia neque physica, vt patet, neque moralis, quia non inducit neque laetatur suscipienti ad id, vt potest non suadere, & supponimus, sed tantum cooperatur, & non consuppiendo, sicut cooperantur ad træctionem nautis qui eam simul trahunt, sed tantum dando, & efficiendo id sine quo alter non suscipiet indigne, in quo ipse non peccat peccato susceptionis suscipientis, sed tantum proprio peccato administrationis facte indigne. Ergo administrans Eucharistia indigne (aut quodlibet aliud Sacramentum) vnu tantum peccato sacrilegij peccat indigne administrationis, & non etiam peccato indigne susceptionis, quia non aliter peccat, nisi quia administrat indigne, & hoc tantum modo adiuvat & cooperatur indigne susceptioni, & non aliter. Ex quo constat ad rationem aduersariorum.

Addimus contra Vasquez, ministrum, qui non tantum administrat Sacramentum indigne, sed cum etiam inducit ad id, non solum peccare peccato indigne administrationis, sed etiam peccare peccato indigne susceptionis, quo indigne suscipiens peccat, quia est causa indigne susceptionis illius. Et eodem modo eum, qui inducit feminam ad fornicationem cum ipso, non solum peccare peccato propria fornicationis, sed etiam peccato fornicationis feminæ ab ipso inductæ: quando verò non inducit, sed tantum fornicatur cum illa, vnu tantum peccato fornicationis peccare, quia ipse non est causa actionis feminæ, quia non physica, vt patet, neque moralis, quia eam non inuitat, etiam si cooperetur cum illa, efficiendo actum necessariò comitante actionem feminæ, & sine quo actio feminæ non esset.

Addimus secundò contra Vasquez, vt optimè Suarez disp. 63. sect. 1. ministrum in peccato mortali se ipsum communicantem, ad minus duo peccata sacrilegij committere, vnum indigne administrationis, quia in peccato mortali administrat (quod tantum est veniale, vt diximus Tractatu de Sacramentis in genere, Disp. 4. Diffic. ix.) alterum indigne susceptionis (quod est mortale) quia in eo statu suscipit Eucharistiam, quæ sunt duo distincta, imo & in specie, & neutrum est peccatum ratione alterius, seu malitia desumpta ab altero, sed vtrumque ratione sui: imo etiam peccat alio tertio peccato mortali sacrilegij, quia sibi indigne Eucharistiam administrat.

Obseruandum tamen est, præceptum administrandi Eucharistiam & alia Sacra menta digno, quamvis sit diuinum naturale, ino & negariuum (quidquid Suarez dicat) quia contra illud peccatur nō omittendo reuerentiam debitam seu actum reuerentia debite, sed committendo, & efficiendo actum irreuerentia, nempe indignè tractando & Conferendo Sacra menta; tamen obligare, vt aliqua rationabili causa posuit minister a peccato contra illud peccatum excusari, vt postea dicemus, e modo quo aliqua præcepta naturalia negativa ali quando nō obligant, deficiente aliqua circumstantia requisita, vt obligent; quia non omnia obligant circa materiam ab soluē (vt obligat præceptum, non mentiendi) sed circa materiam aliquibus circumstantijs vestitam & determinatam, quibus deficiente, aut earum aliqua, cessat eorum obligatio, quamvis nulla deficiente, obligent semper & pro semper; vt præceptum non occidendi hominem, quod ita obligat, vt in defensione propriam, aut Deo concedente facultatem, non obliget; & præceptum non auferendi alienum inuitu domino particulari, non obligat Deo dante facultatem ad id.

DIFFICULTAS IX.

Vtrum peccatori occulto, petenti publicè Eucharistiam, sit deneganda.

Conueniunt Theologi, peccatori occulto publicè petenti Eucharistiam, nō esse denegandum, quia in hoc euentu occurruunt duo præcepta, vnum iustitiae, non infamandi proximum, ipsi publicè negando Eucharistiam: alterum religionis, non administrandi Sacra mentum indigno. Ex his autem duobus, quorum vnum tantum potest in euentu seruari, præceptum iustitiae strictrius & firmius obligat, quam alterum religionis; ergo peccatori occulto non est publicè deneganda Eucharistia, ne infametur, sed ipsi, quamvis indigno, administranda est. Quod autem præceptum iustitiae non infamandi proximum, strictrius obligat quam præceptum religionis non administrandi Sacra mentum indigno, probatur: quia sicut obligatio misericordiae, qua subuenitur miseria proximi, præfertur obligationi religionis, qua Deo sacrificium offertur, iuxta illud Osca 6. *Misericordiam volo, non sacrificium.* quia sacrificium non offertur Deo ob ipsius vilitatem, sed ob nostram, & ob id cessat obligatio religionis, vrgente miseria proximi, vt huic subueniatur; ita etiam obligatio iustitiae non infamandi proximum, præferenda est obligatio non administrandi Sacra mentum indigno: quia Deus voluit & instituit Sacra mentorum administrationem in vilitatem nostram, nō in suam; & ob id non indignè Sacra mentum tractatur, quando administratur indigno, ne infametur; quia in eius vilitatem institutum est, & non Dei.

Quod si obijcas, Primo: Ex duobus malis, quæ ita occurruunt, vt necessarium sit alterum eorum eligere, eligendum est quod est minus; sed infamare proximum in eculo dicto est minus malum, quam administrare Sacra mentum indigno, quia illud opponit iustitiae, quæ est minor virtus quam religio, cui opponitur administrare Sacra mentum indigno; ergo. Respondemus, dictam regulam, eligendi minus malum contra minorem virtutem, intelligendam esse, quando ex parte obiecti vtrius-

que præcepti, aut vtriusque virtutis, nulla deest circumstantia pro obligatione alicuius ipsorum, sed ex solo occurso tollitur obligatio alterius, vt contingit, quando quis est dubius de valore matrimonij, in quo casu debet reddere petenti, eligendo quod fortasse est contra castitatem; ne negando debitum, faciat contra iustitiam, quæ est melior castitate; quia in hoc casu nulla deest circumstantia necessaria ex parte obiecti, vt vtrumque præceptum obliget, sed ex solo occurso vtriusque eligit quod minus est. In nostro verò casu non ita contingit, quia ex parte obiecti præcepti non administrandi Sacra mentum indigno, & non cooperandi eū illo ad indignam receptionem, deest circumstantia, nempe carens illationis damni proximo, ex cuius defectu cessat obligatio illius. Quia ne damnum, adhuc temporale famæ contra iustitiam, inferatur proximo, ipsi publicè negando Sacra mentum, quod in eius utilitate in institutum est, nulla fit irreuerentia Sacra mento, administrando illud illud indigno, & cum eo cooperando ad indignam receptionem, sicut quando proximo in extrema necessitate administratur Baptismus ab eo qui est in peccato mortali, & moraliter nequit disponi ad institutio ne, quia virget periculum mortis baptizandi, nulla inferatur irreuerentia Baptismo, quia institutus est in remedium hominū, & tunc non potest proximo subveniri, nisi minister illud administraret in statu peccati.

Quod si obijcas Secundò: Si quis habeat apud se enem alterius depositum, & feciat dominū eius eum perere vt se ipsum occidat, nequit depositum illum reddere domino, vt exire mortem corporalem domino, quamvis ipsi domino ex negatione eius aliquando sequatur infamia; ergo peccatori petenti Eucharistiam reddi nequit, saltem vt evitetur mors spiritualis ipsius, quæ est maioris considerationis quam corporalis. Respondemus, concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, ob discrimen inter damnum spirituale & corporale, quod damnum spirituale, quia est generale, confundens ad violationem cuiuscumq; virtutis & præcepti, non est ratione sui contra aliquam virtutem, neque contra aliquid præceptum; & ideo qui peccando graueriter se ipsum spiritualiter occidat, non peccat, quia se ipsum spiritualiter occidat; neque aliud peccatum committit, nisi illud ex quo mors spiritualis oritur; quia ex eo quod se ipsum occidat spiritualiter, non facit contra aliquam peculiarem virtutem, nec contra aliquid peculiare præceptum; & qui alterum inducit & inuitat ad peccatum aliquod graue quo spiritualiter occidit, non peccat nisi eo peccato ad quod prouocat, quia est causa moralis illius peccati, & non quia illum spiritualiter occidit. Damnum vero corporale, quia non est generale, est contra aliquam peculiare virtutem, aut iustitiae, aut misericordiae, aut fortitudinis, & est præceptum peculiare fortitudini vitandi mortem propriam, nisi quando ad non vitandam illum est rationabilis causa. Quia ergo præceptum vitandi mortem corporalem proximi, cuiuscumq; virtutis sit, ceteris paribus, strictrius obligat, quam præceptum reddendi depositum illi, & illum non infamandi, ideo in casu obiectio nis non est redendus eius domino, quamvis ipsi sequatur infamia, vt eius mors corporalis vitetur: in nocte vero casu Eucharistia non est deneganda peccatori occulto eam publicè petenti, ne infametur, ob ratione dicta, nulla habita ratione damni spiritualis,

quia hoc ratione sui non est contra aliquam pecuniam virtutem, neque contra aliquod pecuniale praeceptum; & ideo praeceptum non administrandi Sacramentum indigno, non occurrit cum praecepto aliquo vitandi mortem spiritualem proximi indigni sumentem Sacramentum, sed cum praecepto non infamandi illum, quod debet illi præferriri, ob rationem dictam: præceptum vero reddendiensem domino, & ipsum non infamandi, occurrit cum præcepto vitandi mortem corporalem ipsius, quod debet illis præferriri.

Quod si obijcias Tertiò: Minister potest conferre peccatori occulto hostiam non consecratam, & hoc modo famam illius illesem feruare, & nullam irreuerentiam interrogare Sacramento, ergo id debet facere, & non conferre Eucharistiam. Respondeamus, præterquam quod id non potest semper fieri, & ideo tunc minister debeat illi Hostiam consecratam conferre, quamvis id posset fieri, non est licitum id facere ipso peccatore ignorante, immo neque ipso sciente & contentiente, quia fictio semper est illicita, & in Sacramentis valde perniciose & execranda, ut dixit Innocentius III. in cap. *De homine, de Celebratione Missarum.*

DIFFICULTAS X.

Vtrum peccatori occulto, occulte petenti Eucharistiam, sit etiam deneganda.

Onueniunt Theologi, occulto peccatori occulte petenti Eucharistiam, denegandam esse a ministro, cui non conuenit ex officio Sacramenta administrare, quia tunc nulla adest causa ob quam Sacerdos non Parochus excusat ab obligatione præcepti non administrandi Eucharistia indigno, quia tunc neque peccator infamatur, quia ipsi ita negatur Eucharistia, ut nullus sit testis apud quem possit noqueri in famari, vel tantum est unus aut alter, qui peccatum illius etiam agnoscit: neque illi in iuria aliqua contra ius aliquod, quod habeat ut ipsi Eucharistia conferatur, quia nullum habet ut ibi conferatur a Sacerdote non Parocho.

Est tamen difficultas, An neganda sit a ministro, cui ex officio incumbit Sacraenta administrare, nempe a proprio Parocho.

Sotus. Sotus in 4. dist. 1. q. 1. art. 6. docet, non esse illi negandam tempore obligationis Communionis, neque extra tempus obligationis (nisi quando frequenter petet) quia peccator habet ius petendi Eucharistiam a suo Pastore, præsertim tempore obligationis.

S. Thomas. S. Thomas vero in 4. dist. 9. art. 5. & reliqui Theologi docent, negandam esse illi Eucharistiam etiam tempore obligationis, & merito: quia peccator, dum est in statu peccati, non habet ius ad Eucharistiam, quia non est in statu requisito a Christo ut eam possit recipere; & credi non potest, Christum contulisse ius iustitiae ad Sacraenta ei, qui non est in statu requisito ab ipso.

Addimus contra Alexandrum 4. par. qua. st. 1. memb. 2. art. 3. Durandum in 4. dist. 9. q. 1. Vaquez disp. 209. cap. 5. & contra plures alios, ut optimè Adrianus Quodlib. 3. q. 3. Paludanus in 4. dist. 9. q. 4. art. 1. Gabriel q. 2. art. 3. dub. 1. Nauarus c. 21. n. 55. Egidius q. 80. art. 6. n. 38. & plures alii, non esse negandam Eucharistiam dicto peccatori, si minister Eucharistie cognoverit statum peccato-

ris tantum in confessione Sacramenti, in qua eum non absolvit, etiam nullus adsit testis; non quia tunc peccator habeat ius ad Eucharistiam, sed ne negatione Eucharistie fiat illi confessio odiosa, quia facile suspicatur, sibi negari Eucharistiam, quia ipse confessus fuit suum statum, quo irreuentia interrogatur Sacramento confessionis, iuxta ea quae diximus Tractatu de Pœnitentia, Disput. XI. Difficultate IX.

DIFFICULTAS XI.

Vtrum peccatori publico, publice petenti Eucharistiam, deneganda sit.

Onueniunt Theologi, publico peccatori non tantum quando occulte, sed etiam quando publice peti Eucharistiam, denegandam esse, quia tunc nulla adest causa, ob quam minister excusat ab obligatione non administrandi Eucharistiam indigno.

Est tamen difficultas, Quis datur & sit peccator publicus, ad hunc effectum ut ei sit etiam publice deneganda Eucharistia.

Circa hanc rem, varijs modis dicendi omissionis, dicendum est, ut optimè Sotus in 4. dist. 12. q. 1. art. 6. & Vaquez disp. 209. cap. 2. vt peccatum aliqui cuius sit & dicatur publicum ad effectum dictum, non sufficere infamiam ex indicis ortam, sed requiri notorietatem peccati, sive per sententiam Iudicis, sive per confessionem ipsius in iudicio factam, sive per evidenter facti iuri peccati, quæ nulla possit tergiversatione celari. Quia sicut in cap. *Quæstum*, de Cohabitatione Clericorum & mulierum, dicitur, non sufficere infamiam, ut Missam Sacerdotis peccatoris audire non possumus, sed requiri notitiam peccati aliquo ex tribus modis dictis; sic etiam non sufficere infamiam peccati ex indicis orta, ad negandam Eucharistiam, sed necessaria est, & sufficit notitia peccati aliquo modo ex dictis. Ratio autem huius est, quia quando tantum est dicta infamia, & non est notitia aliquo modo ex tribus dictis, peccator negatione Eucharistie ipsi facta laeditur in sua fama, quia ea negatione publice facta infamatur manifeste, & infamia ex indicis habita nondum est sufficiens infamia, quia haec infamia est maxime fallibilis. Quando vero adest notitia peccati aliquo modo ex tribus dictis, peccator ita est infamatus, ut negatione Eucharistie publica non laeditur in fama, quia notitia ea, utpote publica & moraliter certa, est publice & moraliter certa infamatus. Est autem peccatum notorum evidenter facti, quando factum est coram maiori parte vicinia, in qua ad minus habitant decem: si tamen vicinia sit plurimorum, non requiritur quod fiat coram maiori parte, sed coram aliquibus, sicut quando sit in platea, ad arbitrium viri prudentis, attentis qualitate testium, tempore, & loco, ut diximus Tractatu de Excommunicari. Disputatione 1. Difficultate III.

Superest tamen difficultas, An quando peccator est publicus seu notorius in uno oppido, & non in alio, neganda sit illi Eucharistia in illo alio, in quo non est publicus seu notorius. Et non procedit, quando ex oppido, in quo est publicus, citro humano more deuenier notitia ad aliud, quia tunc abique dubio neganda est illi Eucharistia tamquam publico peccatori, quia tunc humano more nega-

322 Disp. IX. De Eucharistia. DIFFIC. XI, XII, & XIII.

negatione publica Eucharistia non laeditur in forma: sed tantum procedit, quando creditur, quod non deuenit notitia, saltem citio, in illud aliud oppidum.

Resolutio huius difficultatis penderet ex resolutione alterius, an scilicet infamatus in uno loco possit infamari in alio, ad quem creditur non deuentur infamiam, aut saltem non deuentur amicitiam: de qua re legi potest Lessius de Iustitia, cap. 2. dub. 13.

Circa hanc difficultatem, quia pars negativa nobis verior videtur, quia ille habere videtur ius ut in illo alio loco non infametur, id est consequenter credimus, peccatori publico notorio in uno oppido, non posse publice negari Eucharistiam in illo in quo est occultus, & creditur non citio publicandus, & multo minus si creditur numquam publicandus; quia ea negatione publice infamatur in oppido in quo altius aut non est infamandus, aut non est citio infamandus.

DIFFICULTAS XII.

Vtrum Eucharistia possit administrari alii cui ad purgationem delicti, de quo est suspectus.

Ratio difficultatis pro parte affirmativa desumitur ex Concilio Wormatiensi, quia ab ipso modus iste purgationis institutus est cap. 10. & refertur can. Si Episcopo 2. quæst 5. vbi statuitur, quod si Episcopo aut Presbitero crimen aliquod imputetur, Missam celebreret, & hoc modo de crimen obiecto innocentem se ostendat: & ab eodem in cap. 15. & refertur can. Sapientia, præcipitur, quod si intra Monasterium furtum aliquod fieri contigerit, & auctor ipsius ignoretur, & Fratres ab hoc delicto purgandi sint; Missa celebretur, & singuli Fratres in ea Eucharistiam sumant, & hæc verba dicant, *Corpus Domini sit mihi ad probacionem hodie.*

Nihilominus Doctores conueniunt (excepis Adriano Quodlib. 3. art. 3. oppositum dicente, & Aegidio quæst. 80. num. 39. id idem indicante) Eucharistiam nulli posse administrari ad purgationem delicti de quo est suspectus, & illud non fatetur.

Quo autem iure id prohibitum sit, non est patrum difficile. Quia in primis id non est prohibitum iure naturali, quia ab homine suspecto ita potest extorqueri suscepit Eucharistia, vt in ea susceptione non tentetur Deus, sed ita ut suspectus suscipiens Eucharistiam instar iurantis se habeat: quia potest sic sumi, vt sumptione ipsa iuret quodam genere iuramentum excratorum, quasi supra te innocando potentiam Dei, vt Deus ligno aliquo visibilis ipsum puniat, si non sit innocens; in purgatione autem sic facta nullo modo tentatur Deus, quia id non est velle experiri potentiam Dei, sed profiteri veritatem, quia qui sic inuocat potentiam Dei, & sic iurat, vt Deus approberet quod iurat, non petit a Deo miraculum, quia Deus id videtur approbare nihil faciendo. Deinde id non est prohibitum iure naturali diuino, quasi contra reverentiam Eucharistia efficiat minister, si eam tribuat suspectis de crimen, quia verè non efficit contra illam, nisi quando suspicio est talis, vt nulla in contrarium admittatur probatio; & æqualeat manifesto criti-

mini: quia non est contra reverentiam Eucharistia ipsam tribuere leuiter & non certò suspectis, ne certò infametur, præsertim quod quis presumendus est bonus, dum firmiter non probatur malus. Rursus id non est prohibitum iure diuino positivo, quia de eo nullatenus constat. Tandem id non est prohibitum iure aliquo humano scripto, quia nullib[us] id reperitur, etiam si in aliquibus Canonibus reperiatur prohibita purgatio per aquam feruentem, & per ferrum candens, quatenus per eam tentatur Deus, & in ea absque sufficien[ti]a cauta petitur a Deo, vt manifesto miraculo approbet iuuentiam suspecti; quia in ea peritur, vt si suspectus de crimen sit innocens, nihil mali patiatur ab aqua feruente, neque a ferro candente.

Dicit ergo purgatio mediæ collatione Eucharistia, est prohibita iure humano non scripto, sed desuetudine introducta, vt aduentuant Maior in 4. dñst. 9. quæst. 4. & Vasquez disp. 210. cap. 3. quia eo ipso quod genus aliquod purgationis seu iudicij non est in vnu, est peregrinum: quod autem est peregrinum, est eo ipso illicitum, vt dicitur in cap. Ex tuarum, de Purgatione canonica illis verbis, *Quia vero peregrina iudicia sunt inhibita, purgationem quam præstiterit, sufficere non putantes, &c.* Et merito, quia eo ipso quod iudicium est peregrinum, est contra ordinem iure scripto aut contumaciam prescriptum.

Ad rationem ergo difficultatis ex capitulis illis Concilij Wormatiensi (quod tantum fuit Provinciale, & non approbatum a Romano Pontifice) defumptam respondemus, cæ tantum probari, dictam purgationem non fuisse iure aliquo universalis prohibitum, & pro tempore aliquo in via fuisse in ea Provincia; id tamen non tollit iam esse prohibitam iure humano, yniuersali desuetudine introducta.

DIFFICULTAS XIII.

Vtrum pollutione impedit sumptionem Eucharistie.

Supponimus, pollutionem, quæ est peccatum mortale, ita impedit sumptionem Eucharistie, vt nequeat aliquis prævia confessione sumi, vt generale est omnibus peccatis mortalibus, & pollutionem non esse mortale, nisi quando est directè intenta, non vero quando tantum est indirectè intenta, seu in sua causa, id est quando adhibetur causa pollutionis, non intendendo pollutionem, sed aliud, quamvis scaturit ex ea causa futuram esse pollutionem, nisi quando causa non habet alium effectum, quam excitare ad pollutionem (qualis est actus libidinosus) vt dicimus Tractatu de Peccatis.

Hoc ergo supposito, difficultas est, An pollutione impedit sumptionem Eucharistie.

Conueniunt Doctores, pollutionem, quæ non est mortal, quamvis in vigilia eueniat, & si fuit, si præcedat Sacramentalis confessio illius, non impedit sumptionem Eucharistie: quia ex una parte pollutione non mortal non austerit statum gratie, qui est sufficiens ad augmentum illius ad quod Eucharistia primari & principaliter instituta fuit; & quamvis fuerit mortal, si præcedat Sacramentalis confessio illius, non impedit statum gratie, quem Sacramentalis confessio potest con-

ferre.

ferre: & ex altera parte nulla est prohibito sumendi Eucharistiam post pollutionem non mortalem, neque post mortalem, si praecedat confessio illius, qui nulla est prohibito positiva, quia de ea non constat; neque naturalis, quia ex nullo capite ostendit potest.

Quod si Primò objicias Augustinū Serm. 244. de Tempore, vbi ait, post pollutionem, quæ nobis nolentibus accidit, non licere communicare, nisi elemosyna praecedat, inquit & ieiunium; Respondemus, vt Vasquez quæst. 8. cap. 7. Augustinum loqui de pollutione quæ est peccatum veniale, & docere, quod post eam non licet communicare, sumpto non licere pro eo quod non est congruum seu decens, non verò pro eo quod est illicitum & peccatum.

Quod si Secundò objicias Timotheum Alexandrinum in Responsis Canoniceis, quæ habentur Tomo 6. Bibliotheca Patrum, Respon. 3. vbi ait, pollutionem nocturnā impide Communione, & Respon. 5. & 13. vbi ait, coniugatos non posse sumere Eucharistiam eo die, quo simul cohabuerint; Respondent nonnulli, in dictis locis non contineri prohibitionem, sed consilium non communicandi. Vasquez verò vbi suprà credit, antiquitus fuisse legem aliquam vel vniuersalem, vel prouincialem, quæ post pollutionem, inquit & tempore menstrui feminæ, prohibitus erat communicare, nisi post aliquot dies aut horas, vt in aliquibus canonibus indicatur, & id significasse Timotheum vbi supra: iam tamen dictam legem non vigere, quia opposita consuetudine sit abrogata.

Negari tamen non potest, esse optimum consilium, in Eucharistia reverentiam, quando ad communicandum non virga aliqua rationabilis causa, à Communione abstinere pro aliquo tempore post pollutionem, & post actum coniugalem, & quando adest menstruum, praesertim si post eos actus relinquitur aliqua carnis cōmōtio, vel aliqua mentis etiagō circa eas res: non tamen est peccatum, adhuc veniale, quando adest menstruum, & post pollutionem, & post actum coniugalem, absque dilatione communicare, etiam si pollutio fuerit mortal, & actus coniugalis fuerit ex fine aut altera facta mortal, si ante Communionem praecedat confessio illius quod fuerit mortale, quia nulla adest prohibito communicandi in dictis casibus, quia non est aliqua positiva, quia de ea non constat; neque naturalis, quia nullo sufficienti fundamento ostendit potest.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum cibis vel potus sumptus impedit sumptionem Eucharistie.

L Vtherani & Caluinistæ in eo errore fuerunt, vt existimauerint, ad sumptionem Eucharistie non esse necessarium ieiunium: & in eodem fuerunt aliqui antiquiores haeretici, vt indicatur in Concilio Constantiensi sef. 13.

Conueniunt tamen Catholici, necessarium esse, & à multis annis necessarium fuisse ieiunium ad sumptionem Eucharistie, vt dicitur in Concilio Constantiensi sef. 13. in initio: quod etiam praecipitum & decernit in pluribus alijs Concilijs, quæ referunt Suarez disp. 68. sef. 3. & Vasquez disp. 211. in quibus etiam fit mentio antiquissimæ

consuetudinis non sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij: inquit fuisse à tempore Apostolorum, dicitur in VI. Synodo, can. 29. & à pluribus Patribus, quos referunt Suarez & Vasquez.

Præceptum autem hoc non sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, non est diuinum, quia non constat Christum id præcepisse, inquit coniurit id non præcepisse, quia illam Apostolis post cœnam communem admisit, neque est naturale, vt patet; sed est Ecclesiasticum, à principio Ecclesia sicut ab Apostolis expressè traditum, sicut dicta consuetudine introductum, & sapientia in pluribus Concilijs confirmatum.

Sed obiectum Lutherus, Christum dedisse Apostolis Eucharistiam post cœnam. Respondemus, quod quamvis fuerit conueniens, quod Christus post cœnam è vita discessus, in fine illius in signum amoris pro discessu Eucharistiam institueret, & eam Apostolis ministraret; tamen postea, causa hæc cessante, conuenientius fuit, & est, vt nos ad Eucharistiam accedamus nullo cibo & potu communi præoccupati: & ideo id fuit vel ab Apostolis expressè præceptum, vel consuetudine introducitur tamquam necessarium & præceptum.

Secundò obiectum testimonium Chrysostomi Epistola ad Cyprianum Episcopum, in qua cum quidam ipsi obiecisset, quod non ieiunos ad Eucharistiam admitteret, responderet, etiam Christum post cœnam dedisse Apostolis Communionem; quæ respondere significat, licitum esse post fractionem ieiunij Eucharistiam sumere. Respondemus, Chrysostomum prius negasse se id facere, deinde retulisse exemplum illud Christi, non vt significaret id esse licitum, sed vt extenuaret crimen si accedendi ad Eucharistiam, ne putaretur nimis execrandum.

Tertiò obiectum illud Pauli 1. ad Corinthios cap. 11. Si quis esurit, domi manducet, vbi Panis videtur admittere, quod Corinthi iam prans ad Ecclesiam venirent ad sumendum Eucharistiam. Respondemus, varijs solutionibus & expositionibus omisis, Paulum verbis illis non admittere Corinthios iam prans ad Eucharistiam sumendum, sed admonere, vt si qui pro fame non posset expectare communem cœnam, quæ post sumptionem Eucharistie erat in vnu apud illos pro omnibus qui Eucharistiam sumebant, adire domum, & manducaret, vt ita expectare posset: erat enim apud Corinthios in vnu, in memoriam cœna Christi commune coniuicium, seu communem cœnam post sumptionem Eucharistie parati in Ecclesia omnibus qui Eucharistiam sumebant, ex cibis quos ipsi, praesertim diuites, ad id in Ecclesiam deferebant: plures tamen ex diuitibus, qui magnam ciborum & potus copiam deferebant, nolentes pauperes ad cœnam expellere, quia cœna non poterat ita citè pro omnibus parari; & ideo vnuquisque, praesertim ex diuitibus, id quod in Ecclesiam defulerat, cœnare præsumebat, antequam omnes ad cœnandum conuenirent; ex quo schismata & dissensiones inter Corinthios oriebantur: quia pauperes alii, qui nihil ad cœnandum defulerant, non cœnabant, (ob quod rubore confundebantur) & ita cœna Dominica, seu Christi, à qua nullus, neque Iudas fuit exclusus, non recolabatur. Paulus ergo in eo loco reprehendit Corinthios diuites, qui non expectantes pauperes, prius ante communem cœnam

nam in Ecclesia cœnabant, & eos admonet, vt cum omnibus cœnent, & ne aliquis fame vrgente in Ecclesia suam cœnam scorsim cœnet, admonet, vt si esurias, manducet domi, non ante, sed post sumptionem Eucharistia, vt postea possit cum reliquis in Ecclesia cœnare.

DIFFICULTAS XV.

Vtrum ieunium ad sumptionem Eucharistie prærequisitum debeat esse naturale, an sufficiat Ecclesiasticum.

Ieiunium naturale dicitur abstinentia ab omni cibo & potu, adhuc per modum medicinæ: Ecclesiasticum vero est abstinentia à cibo per modum cibi, & non est abstinentia à potu, neque à medicamentis, neque à cibo per modum medicinæ, sed ad nutritionem.

*Gotfredus.
Io. Parisi.*

Circa difficultatem ergo Gotfredus & Ioannes Parisiensis docuerunt, ad sumptionem Eucharistie sufficere ieunium Ecclesiasticum, quia ieunium ad eam prærequisitum præcipitur ab Ecclesiæ: ergo eodem modo intelligendum est, quo Ecclesia intelligit ieunium quod pro diebus ieunij præcipit.

S. Thomas.

S. Thomas vero, & eius interpres, quæst. 8o. art. 8. & Scholastici in 4. distinct. 8. & Summista v. Eucharistia vel v. *IEUNIUM* docent, & optimè, ieunium ad sumptionem Eucharistie prærequisitum esse naturale, & non sufficere Ecclesiasticum, quod habetur in Concilio Toletano VII. cap. 2. & indicatur in cap. *Ex parte*, de Celebratione Missarum: & id exprimitur & declaratur consuetudine Ecclesiæ, qua introductum est, aut qua faltem obseruatur. Ex quo constat ad rationem aduersariorum.

*Suarez.
Vasquez.*

Et quamvis non desint, qui existimant tantum esse peccatum veniale, Eucharistiam sumere post sumptionem cibi & potus in parua quantitate, ob leuitatem seu paruitatem materiae; Suarez tamen disp. 68. fct. 4. & Vasquez disp. 211. cap. 3. & communis Doctores existimant esse mortale, etiamsi Eucharistia sumatur post sumptionem minimæ quantitatis cibi aut potus, & merito: quia materia huius prohibitionis non est sumptio cibi aut potus, sed est sumptio Eucharistie post sumptionem cibi aut potus; sumptio autem Eucharistie post illam est materia gravis, seu magni momenti.

Obseruandum est Primò, ieunium hoc naturale ad sumptionem Eucharistie prærequisitum non violari ex eo, quod aliquid cibi, intra dentes ex die præcedente relieti, traiiciatur à casu in stomachum, quia træctio illa à casu facta non censetur moraliter comestitio, censetur autem, si fieri scienter & ex intentione, ac proinde per illam violaretur dictum ieunium, vt contra Tabienam v. *Communicare*, & forsan contra Aegidium q. 8o. art. 8. & contra Adamum quæst. 8. num. 79. aduertunt communiter Doctores: sicut etiam censetur træctio sacchari noctu immixti in os paulatim deglutiendi, si træctio illius post medium noctem perseveret. Neque violari ex eo, quod parum aquæ saliuæ admixtum deglutiatur, in quo Doctores conueniunt, quamvis non sit conuer-

sum in saliuam, quia deglutitio illius non est portatio, quia sumitur per modum saliuæ, seu qualivnum cum saliuâ. Et idem est, quando aliquid iuris aut cibi conditi sumitur ad gustandum, & parum illius admixtum saliuæ, quamvis non conuersum in saliuam, deglutitur, vt plures Doctores aduertunt; quia etiam tunc deglutitio illius non est portatio neque comestitio, quia etiam sumitur per modum saliuæ, & qualivnum cum ea. Neque violari sumptione pulueris, quem cum aere, quem respiramus, attrahimus ad stomachum; neque musca sic attracta in stomachum, neque ipsius volando intrantis in os apertum, & à casu træctio in stomachum: quia dicta træctio non est comestitio. Neque violari træctione saliuæ, neque sanguinis descendenter ex capite, aut aliunde, neque alijs humoris, quamvis scienter facta; quia neque est comestitio, neque portatio, quia ad sumptionem & ad portationem requiritur, quod cibus & potus ori ab extrinseco imponantur.

Obseruandum est Secundò, ieunium nocturnale ad sumptionem Eucharistie tanquam prærequisitum in eo die in quo sumitur Eucharistia: dies autem ad hunc effectum, iuxta Ecclesiæ consuetudinem, computatur à media nocte; & ideo quod ante medium noctem manducatum aut potatum est, non impedit sumptionem Eucharistie, quod verum est, quamvis digestum non sit, sine exceptu somni, siue aliunde, vt contra Gloss. in can. *Nihil 7.* quæst. 1. & in cap. *Si exierit*, de Accusationibus, aduertunt communiter Doctores.

DIFFICULTAS XVI.

Vtrum Eucharistia possit aliquando à non ieuno sumi.

Conueniunt Doctores, in articulo physico mortis, aut in periculo mortis (quod etiam dicitur articulus, quamvis solum moralis) siue mortis naturalis, siue violentæ, in quo Sacramentum Eucharistie tamquam viaticum pro migratione ex hac vita debet ex præcepto diuino, sumi posse à non ieuno, quando nequit commode tempus matutinum ieunus expectare; vel quia Ecclesia non vult in eo casu obligare prohibitionem non sumendi Eucharistiam post fractionem ieunij, vel quia in eo articulo, siue physico siue mortali, est præceptum diuinum sumendi Eucharistia, quod, utpote diuinum, & materiae maioris consideratio, præferendum est dictæ prohibitioni Ecclesiastica.

Addidimus, quando nequit commode tempus matutinum ieunus expectare, quia non sufficit, quod infirmus possit vna vel duabus horis post medium noctem commode ieunus expectare, vt non possit ab ipso non ieuno Eucharistia sumi, quia tunc non tenetur diutius differre sumptionem cibi aut potus, quia nequit absque considerabili incommode ob nimiam infirmitatem, neque tenetur curare vt intempestiu nocte ad se affectur Eucharistia, quia id regulariter fieri nequit absque considerabili incommode (imò in ea hora nequit fatus honorifice afferri) Ecclesia autem non vult adeò infirmum grauare. Ob quod non est scrupulosè procedendum in admittendo Eucharistiam sic infirmo non ieuno, vt Ecclesiæ consuetudo declarat.

Et

Est tamen difficultas, An in eadem infirmitate possit infirmus non tantum semel, sed iterum atque iterum non ieunus communicare, quando ieunus nequit commodè expectare: & procedit, quando in eodem periculo mortis perseverat, & illud non eufasit: quia quando non perseverat in eodem periculo mortis, fed illud eufasit, nequit non ieunus iterum communicare.

Circa hanc difficultatem supponimus, quod quando status eiusdem infirmitatis ita variatur, ut infirmus, qui fuit in periculo mortis, ab colibertus fuit, & postea iterum incidit in periculum mortis, tunc toties potest ab ipso non ieunus Eucharistia sumi, quoties sit in novo periculo, quamvis eadem infirmitas perseveret: quia tunc sunt non articuli necessitatis (non minus ac quando in diuersis infirmitatibus, in qualibet contingit articulus mortis) imo pro nouis illis periculis mortis esse nouam obligationem sumendi Eucharistiam, indicat Valquez disp. 11. c. 4. in fine, quod plures negant.

Estergo punctum difficultatis, An in eadem infirmitate, eodem periculo mortis perseverante, possit infirmus non tantum semel, sed etiam iterum, atque iterum non ieunus communicare, quando nequit commodè ieunus communum tempus expectare.

Vaquez. *Vb* supra, Egidius q. 80. num. 52. & Ochagavia q. 12. docent, infirmum, postquam semel sumpt Eucharistiam ut viaticum (id est pro articulo mortis, sive physico sive morali) sive eam ieunus sive non ieunus sumperit, non posse iterum in eadem infirmitate, quamvis periculum mortis perseveret, & quamvis post primam sumptionem mortaliter peccauerit, Eucharistiam non ieunum sumere, quia infirmus pro periculo mortis excusat a prohibitione Ecclesiastica sumendi Eucharistiam post fractionem ieunij, quando aliter nequit commodè, quia occurrit cum praecipto diuino communicandi pro eo periculo, quod praeferendum est dicta prohibitione Ecclesiastica: sed postquam infirmus semel pro periculo mortis communicauit, ita satisfecit praecipto diuino communicandi, ut pro eodem periculo non teneatur ex diuino illo praecipto iterum communicare, quamvis post primam sumptionem Eucharistia mortaliter peccauerit, ut dicemus Disput. x. Diffic. 11. Ergo postquam infirmus semel pro periculo mortis communicauit, nequit iterum pro eodem perseverante non ieunus communicare, quia post primam sumptionem nullum extat diuinum praecipuum iterum communicandi, quo excusari posse a prohibitione Ecclesiastica communicandi post fractionem ieunij.

Suarez. *Vb* supra, 78. fcc. 5. Henriquez lib. 8. cap. 50. Toletus lib. 6. cap. 15. Reginaldus lib. 29. num. 120. Tabienna v. *Communicare*, num. 48. & Armilla num. 18. docent, infirmum in eodem periculo mortis perseverantem, quamvis post primam sumptionem Eucharistia non peccauerit mortaliter, posse iterum atque iterum non ieunum communicare, quando commodè nequit tempus communum expectare, & meritò: quia à prohibitione Ecclesiastica sumendi Eucharistiam post fractionem ieunij, excipiunt ab ipsa Ecclesia infirmi in periculo mortis constituti, quando aliter commodè nequeant, absque ea limitatione, nempe ut semel tantum fiat: ergo prohibitione il-

la non tenentur pro periculo mortis, ac proinde poterunt pro eodem periculo non ieunij sive communicare. Quod autem infirmi pro periculo mortis ab Ecclesia excipiunt a dicta prohibitione, quando aliter commodè nequeant, non leuiter indicatur in Concilio Constantiensi fcc. 13. dum dicitur: *Sacrorum Canonum auctoritas, & approbata consuetudo Ecclesiae seruauit & seruauit, ut hoc Sacramentum non possit recipi a non ieunis, nisi in casu infirmitatis (subintellige periculo mortis) aut aliis necessitatibus a Iure vel ab Ecclesia concessio vel admissio*. vbi exceptio hæc sumendi Eucharistiam post fractionem ieunij in casu periculo mortis infirmitatis, tribuitur auctoritat canonum, & consuetudini Ecclesiae, & etiam concessioni vel admissioni factæ à Iure vel ab Ecclesia, & non occursum cum diuino praecipto. Et quidem satis credibile est, casum hunc pro periculo mortis exceptum fuisse, vel consuetudine ipsa Ecclesia, si media haec introducta fuit prohibitio illa; vel ab Apostolis, si lata fuit ab ipsis, ut pote communem, & sive contingentem.

Ad rationem ergo aduersiorum negamus, ex eo posse infirmum pro periculo mortis non ieunum communicare, quando aliter commodè non potest, quia prohibitione dicta occurrat cum diuino praecipto communicandi pro eo periculo; sed quia casus iste fuit semper a prohibitione illa exceptus, & absque ea limitatione, ut semel tantum fiat. Quod non leuiter indicatur in Concilio Constantiensi fcc. 13. in qua sit mentio dictæ exceptionis, & pro causa ipsius non redditur occursum cum diuino praecipto: sed nullæ redditæ causæ, exceptio illa reducitur ad auctoritatem canonum, & ad Ecclesie consuetudinem, & ad concessionem vel admissionem Iuris vel Ecclesiae.

Doctores tamen nostræ sententia ferè omnes, pro repetitione Eucharistia sumenda ab infirmo periculosè agrotante non ieuno, requirunt interuallum aliquorum dierum inter unam & alteram Communionem. Suarez & Reginaldus requirunt interuallum octo dierum, Henriquez interuallum septem dierum, Tabienna interuallum sex dierum, Toletus interuallum aliquorum dierum, illud non determinans. Armilla verò nullum assignat, absque dubio credens, repeti posse quoties potest a sano ieunio, quod in Concilio Constantiensi vbi supra indicari videtur, dum excipit infirmos absque villa limitatione, quo videtur indicare, toties posse ab illis non ieunis sumi, quoties a sanis ieunis.

DIFFICULTAS XVII.

Vtrum Sacerdoti existenti extra periculum mortis, sit licitum aliquando non ieunio Eucharistiam sumere.

Conueniunt Doctores, in tribus sequentibus casibus Sacerdotem non ieunum posse Eucharistiam sumere extra periculum mortis. Primus est, quando est necessarium perficere Sacrificium, ut quando Sacerdos incaute pro vino consecrando aqua calici infundit, & postea calicem sumens percipit esse aquam; quia tunc etiam fracto naturali ieunio, sumptione illius aquæ, debet iterum vinum modicissimæ aquæ mixtum infundere.

re & consecrare, & consecratum sumere, vt Sacrificium, quod ex consecratione vtriusque speciei essentialiter coalescit, perficiat, quia præcepit perficiendi sacrificium, præterquam quod est diuinum, est etiam maioris considerationis, quam prohibitus Ecclesiastica sumendi Eucharistiam fractio naturali ieiunio. Et idem dicendum est, quando vnu Sacerdos post consecrationem non potuit consumere species consecratae, quia tunc alius, quamvis non ieiunus, si alius ieiunus deficiat, debet illas consumere, vt dicitur in Concilio Toletano VII. can. 2. quia præterquam quod præceptum consumptiois Sacrificij, quod est res maxima considerationis, pertinet ad ipsius integratatem accidentalem.

Secundus casus, in quo Doctores conueniunt, posse Eucharistiam a Sacerdote non ieiuno sumi, est, quando imminet periculum irreuerentiae inferenda Eucharistia ipsi, sive ab infidelibus, sive a bestia aliqua Eucharistiam deuoratura, aut periculum incendi, aut alijs indecentia futura circa Eucharistiam; quia tunc potest a Sacerdote non ieiuno consumi, imo, deficiente Sacerdote, a laico, quia maioris ponderis est, Eucharistiam liberrim ab irreuerentia vel ab indecentia, quam eam a non ieiuno sumi. Et ob eamdem rationem laicum, qui inaduententer accessit ad altare ad communicandum, & postea recordatur se non esse ieiunum, si nequeat ab altari ante Communionem absque graui nota discedere, potest non ieiunum communicare, quia scilicet maioris ponderis est, notam illam non incurrere, quam non ieiunum communicare.

Tertius casus, in quo Doctores conueniunt, est, quando, consumptis speciebus panis & vini, remanet a casu in Calice particula aliqua speciei panis, quia in Missali Romano in Rubricis de Defectibus dispositionis statuitur, vt tunc particula illa dito ad labrum Calicis adducatur, aut vino infuso sumatur in ipso, vbi vtriusque datu' opio: at quando Sacerdos eligit vinum infundere, vni ipso illam sumat, regulariter contingit, quod particula aliqua vini prius deglutiatur, quo ieiunium naturale frangitur, quam particula illa speciei panis. Ratio, quæ huius communiter redditur, est, quia lex illa ieiunij ante sumptionem Eucharistiae tantum obligat pro actione totali sumendi Eucharistiam, non pro singulis particulis actionis sumendi illam: & quia tunc Sacerdos ante actionem totalem ieiunus erat, ideo nihil refert, si non sit ieiunus, ad partem aliquam sumptionis Eucharistiae, nempe illarum reliquiarum Eucharistie; quia ad eamdem actionem seu sumptionem totalem cum paribus sumptionis precedentibus moraliter pertinet. Ratio tamen hæc nobis non probatur, quoniam secundum eam non esset contra prohibitionem sumendi Eucharistiam, post fractionem ieiunij sumere scienter aliquid cibi ante sumptionem reliquiarum. Ratio ergo huius desumitur ex voluntate Ecclesiæ, quia in eo casu vult fractionem ieiunij non impedire, sicut etiam vult non impedire, quando in Feria sexta Parasceues ex præcepto ipsius particula Hostia consecrata remanens ex Feria quinta infunditur vino non consecrato, & in ipso sumitur, & tamen regulariter

contingit, quod particula aliqua vini prius deglutiatur, quam particula illa hostia consecrata.

Quartus casus, in quo Doctores non conueniunt, est, quando post sumptam ablutionem calice Sacerdos reperit in altari, aut in patena, aut in calice particulam aliquam Eucharistie, quia Catechetus in Summa v. *Missa celebratio*, Vñquez ^{Calice} disp. 211. n. 51. Aegidius qæst. 80. n. 65. & plures ^{Vñquez} alij docent, posse post sumptam ablutionem sumi. Rosella v. *Eucharistia* 3. num. 13. & alij docent, non posse sumi, quia est contra prohibitorym sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, sed reponendam esse in sacerario.

Nos tamen existimamus, particulam reliquam post sumptam ablutionem non posse sumi, sed reponendam esse in sacerario, quando absque periculo irreuerentia, & indecentia, & perditionis particule reliqua, aut alicuius partis illius reponi & feruari potest (vt potest contingere, quando particula est speciei panis, & grandiscula) quia tunc absque causa aliqua excusante a prohibitione sumendi Eucharistiam post fractionem ieiunij, sumitur a non ieiuno: posse vero, imo & debere sumi, quando reponi & feruari nequit absque periculo aliquo ex dictis (vt contingere potest, quando particula reliqua est Sanguinis, aut quando si est Corporis est nimis parua, aut quando est maledicta in calice) quia tunc materia dictæ prohibitorys non manet apta prohibitioni, quia tunc sumere particulam illam, est maioris irreuerentiae erga Eucharistiam, quam non sumere, quia fractum est ieiunium. Et ob hanc rationem, quando Hostia adhæret palato possunt multiplicari ablutiones, & deglutiatur; & potius istæ sunt multiplicandæ, quam Hostia tætu' digitæ, præfertim laici communicantis, sit a palato dimouenda.

Tandem conueniunt Doctores, Sacerdotem non ieiunum, quamvis deficiat Hostia pro infimo existente in articulo mortis, non posse Missam celebrare, vt in ea consecrat Hostiam pro illo, & meritio: quia maioris ponderis est, vt non ieiunus abtineat a Communione, quam quod ægroti iustificato illam administret pro augmentatione iustitiae, & pro abundantia auxiliorum ad perfeuerandum, cum auxilia necessaria & sufficientia ad id etiam dentur absque Eucharistia, imo & alia plura non necessaria.

Id vero quod docet Maior in 4. d. 9. q. 3. nempe Sacerdotem non ieiunum posse Hostiam consecrare absq; ritu Ecclesiastico consecrare pro ægroti existente in articulo mortis, falsum est, quamvis Sacerdos sit ieiunus, & est contra communem sententiam; quia maioris ponderis est, non consecrare Eucharistiam contra vniuersalē Ecclesiæ confuetudinem, quam eam administrare egroti deobligato ad eam suscipiendo defecū copia ipsius Eucharistie. Et multo magis falsum est, quod in casu dicto videatur supponere, nempe, Sacerdotem posse panem tantum consecrare, & eum administrare ægroti, absque eo quod ipse de eo participet: quia præquam quod, vt dicimus Tract. de Sacrificio Missæ, Disput. 1. Iure diuino necessarium est, quod utramque speciem consecrare, & secundum plorium sententiam, quod ipse communiceat, vt sic Sacrificium perficiat; & quodlibet ex his duabus, saltem prius, est multo maioris ponderis, quam ægroti illi Eucharistiam conferre.

DIFFI-

DIFFICULTAS XVIII.

Quotuplex sit modus sumendi Eucharistiam.

Conveniunt Doctores, Eucharistiam posse tribus modis sumi, nempe Sacramentaliter tantum, & spiritualiter tantum, & Sacramentaliter & spiritualiter simul. Diuisionem hanc modi sumendi Eucharistiam in tres dictos modos, approbat Tridentinum less. 13. c. 8. & addit eam re- & è traditam fuisse à Patribus.

Ille dicitur Eucharistiam Sacramentaliter tantum sumere, qui re ipsa sumit illam, & non fructum illius; ut pèccator qui illam indigne sumit. & ille dicitur Eucharistia spiritualiter tantum sumere, qui re ipsa non sumit illam, sed tantum fructum spiritualium illius media fide viua Eucharistia, & medio voto seu desiderio suscipiendo illam. Dicitur autem fructus iste à Tridentino & à Doctribus fructus Eucharistiae, non quia fides viua illius, & votum illam sumendi, conferant fructum aliquem ex opere operato, quia nullum ex opere operato conferunt, in quo Doctores conueniunt, quia ad id nullum est fundamentum; sed quia fructus ille oritur ab ipsa Eucharistia ut ab obiecto, quia Eucharistia fide viua iusti credita, & voto desiderata, conferit obiectum illum fructum ex opere operantis; quia actus fidei Eucharistiae, & votum illius, qui habent pro obiecto Eucharistiam, conferunt meritorie augmentum gratiae, quanvis ei augmento non sint annexa auxilia ad finem Eucharistiae. Ille tandem dicitur Sacramentaliter & simul spiritualiter sumere Eucharistiam, qui eam re ipsa sumit, & etiam fructum spirituale illius; vt iustus, qui illam sumit.

Addimus, Eucharistiam posse etiam alio quarto modo sumi, nempe materialiter, ut sumitur, quando manducatur à bestia, quia bestia non est Sacramentum.

DIFFICULTAS XIX.

Vtrum Eucharistia possit infantibus ministrari.

Circa hanc difficultatem tria examinanda sunt. Primum est, an infantes sint capaces sumptionis Sacramentalis Eucharistiae: secundum, an sint capaces fructus spiritualis illius: tertium est, an possit illis licet ministrari.

Circa primum recentiores nonnulli existimant, infantes non esse capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, quia qui ignorantem sumunt panem aut vinum consecratum, credentes se panem communem aut vinum commune sumere, non sumunt Eucharistiam Sacramentaliter, sed materialiter: ergo etiam infantes, quamdiu in eostatu sunt, quia in eo ignorant id, quod accipiunt esse Sacramentum.

Vasquez vero disp. 212. cap. 2. docet, infantes etiam pro eo statu esse capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, non minus quam Baptisimi, Confirmationis, & Ordinis; & id supponunt communiter Doctores, & merito: quia Eucharistia est infantibus Sacramentum, non minus quam Baptisimus, Confirmationis, & Ordo: quia, vt

statim dicemus, ex opere operato confert illis augmentum gratiae, quod non efficeret, si non esset illis Sacramentum.

Ad rationem aduersariorum respondemus, dictrinem esse inter ignorantes sui compotes, & inter infantes: quia priores non tam ignorant id quod manducant, sed etiam habent voluntatem contraria, sumendi videlicet illud ut quid commune, & non ut Sacramentum, quia credentes se panem communem sumere, volunt ut panem communem sumere, ac proinde ut non Sacramentum: infantes vero quanvis ignorent quod sumunt, & careant voluntate sumendi Eucharistiam ut Sacramentum, non tamen habent voluntatem contraria, nempe sumendi illam ut non Sacramentum. Bruta autem, & non baptizati non sunt capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, sed tantum materialis sumptionis illius; quia quanvis possint Eucharistiam re ipsa sumere, non tamen ut Sacramentum, quia non est illis Sacramentum.

Circa secundum Alexander 4. parte, quæst. 11. *Alexand.* memb. 2. art. 3. Paludanus, & Maior in 4. dist. 9. *Paludan.*

q. 1. Sotus dist. 1. 2. q. 1. art. 9. Petrus Sotus de In-

Sotus.

stitut. Sacerdotum lib. 8. de Eucharistia, & Caietanus q. 80. art. 12. docent, infantes non esse capaces

Caietanus.

fructus spiritualis, que Eucharistia ex opere operato confert: Primo, quia Eucharistia confert tam quam cibis ad nutritionem spiritualem: ergo

scit ad corporalem nutritionem faciendam medio cibo, requiritur cooperatio vitalis viventis circa cibum, qua cibus digeratur, ita etiam ad nutritionem spiritualem faciendam media Eucharistia, aliquis actus vitaliter spiritualis circa illam, ut

actus deuotionis circa Eucharistiam, quem infantes habent non possunt, ergo non sunt capaces nutritionis, seu fructus spiritualis Eucharistiae. Se-

cundò, quia fructus spiritualis Eucharistiae est in-

star nutritionis, ad instaurandum quod amissum est: infantes autem post generationem spiritualem

medio Baptismo factam, nihil spirituale possunt amittere; ergo non sunt capaces fructus spiritualis Eucharistiae.

Richardus vero artic. 15. Ledesma 1. p. 4. q. 21. *Richardus.* art. 9. dub. 5. Alanus 2. de Eucharist. c. 37. Corduba lib. 1. q. 8. Vasquez cap. illo 2. Suarez disp. 62.

Ledesma.

feet. 4. & Egidius q. 80. nn. 77. docent, & merito, infantes capaces esse fructus spiritualis, quem

Alanus.

Eucharistia confert ex opere operato, & eum re-

Corduba.

cepturos, si Eucharistiam recipient. Ratio huius defumitur ex constitutio, quæ antiquitus fuit in

Vasquez.

Ecclesiastica Hierarchia, & ex Cypriano lib. de

Suarez.

Lapis, & ex Gregorio Magno in suo Missali veteri, quod Romæ extat: & id maximè indicat Tri-

Egidius.

dentinum less. 21. c. 4. & id fuisse in Hispania con-

Trident.

fuetum, supponit Concilium Tolentanum II. can. 11. At si Eucharistia non possit infantibus prodesse

Ledesma.

quoad fructus augmenti gratiae ad quem primario & principaliter instituta est, dicta conuerudo fuisse illicita, quia contra reuerentiam cuiuscumque Sacramenti est, illud administrare quando fructum est suo primario & principali fructu.

Alanus.

Id autem nequit Ecclesia attribui, præfertim, quia Tridentinum cap. illo 4. affirmat, dictam conueritudinem, si fuit, non esse damnandam.

Corduba.

Et quidem absque sufficienti fundamento negatur, Eucharistiam non conferre infantibus aug-

mentum

E 2

mentum gratiæ, cuius aliæ sunt capaces, & media Confirmatione accipiunt, quia fundamenta defumpta ex analogia nutritionis spiritualis ad corporalem, nullius momenti sunt ad id probandum: quia similitudo inter utramque non tenet in omnibus, quia non tenet in eo quod ad spiritualem debeat auctiùe cooperari, vt diximus Disp. VIII.

Difficult. III. neque in eo quod spiritualis ordinatur ad instaurandum aliquid quod per peccatum veniale amissum sit, quia per peccatum veniale nihil sanctitatis & gratie amittitur; sed in eo tener quod ordinatur ad augmentum sanctitatis & gratiae in iusto, sicut corporalis ad augmentum substantiæ in viuente.

Circa tertium, in Ecclesia Latina confuetudine introducta est prohibitio conferendi Eucharistiam infantibus ante usum rationis, adhuc in articulo mortis, & satis conuenienter; quia ex una parte nullum est præceptum diuinum, quo teneamur infantibus Eucharistiam conferre, quia de eo non constat; & ex altera parte, in collatione Eucharistiae infantibus multa contra reuerentiam Eucharistiae possunt accidere, præsertim postquam ex præcepto Ecclesiæ sola species panis laicis confertur, quia haec ab infantibus pro ætate infantili difficulte deglutiretur.

DIFFICULTAS XX.

Vtrum Eucharistia possit amentibus ministrari.

SVPPONIMUS PRIMÒ, amentes etiam à natuitate & perpetuò, capaces esse Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, & fructus spiritualis augmenti gratiæ, quem ex opere operato confert, non minus quam infantes, quia omnium eadem est ratio.

Supponimus SECUNDÒ, amentibus ab infantia, qui numquam ad usum rationis peruererunt, non posse licet Eucharistiam conferri adhuc in articulo mortis (sicut neque infantibus) quia id confuetudine prohibitum est.

Difficultas ergo est de amentibus, qui aliquando usi sunt ratione, & postea in amentiam incidentur, an ei possit licet Eucharistia conferri.

Alexander 4. parte, q. 11. memb. 2. art. 3. & Gabriel in 4. dist. 9. quæst. 2. art. 3. dub. 4. partem negatiuam tuentur: quia vitaliquis possit licet Eucharistiam recipere, debet se ipsum probare an sit in statu gratiæ, & inter hunc cibum spiritualem & inter cibum communem diiudicare, quæ amentes nequeunt efficere.

STHOMAS, Paludanus in 4. dist. 9. quæst. 4. art. 2. Sotus dist. 12. q. 1. art. 9. Valsquez dist. 212. c. 3. & communiter Theologi partem affirmatiuam merito tradunt, quæ decernitur aut supponitur in Concilio Carthaginensi IV. Carthagin. can. 74. qui refertur 26. q. 6. can. *Iis qui & in Concilio Arausiano cap. 3. quod refertur d. quæst. 6. Toletæ. II. can. Qui recedunt: & in Concilio Toletano II. can. 11. Quod autem respondent Alexander & Gabriel, in dictis Canonibus sermonem esse de ipsis qui non sunt omnino amentes, friuolum est, quia in Concilio Carthaginensi sermo est de ipsis, qui ita in amentiam inciderunt, vt nullo modo conferti possint.*

Ratio huius nostræ doctrinæ est, quia in primis

prædicti amentes sunt capaces Sacramentalis sumptionis Eucharistiae, & augmenti gratiæ, quod est primarius effectus illius, non minus quam infantes. Deinde, prudenter creditur, illos ante amentiam habuisse voluntatem sumendi Eucharistiam, si non voluntatem specialem, saltem generalem, quia quis Catholicæ viuens desiderat ut medijs Ecclesiæ, vel ea sibi conferri quando ipsis indiget. Et tandem id nullo iure positivo prohibetur, imo in dictis Canonibus vel præcipitur, vel saltem commendatur. Ergo illis potest licet Eucharistia conferri, dummodo non confiteri, proxime ante amentiam fuisse in peccato mortali notorio.

Conferenda autem est illis Eucharistia non quotannis, ob reuerentiam Eucharistiae, sed pro viatico in articulo mortis, sive physico sive morali, vt docent communiter Theologi, vt in articulo tantæ necessitatis non prouentur fructu Eucharistiae. Et sic fieri solitum est in Ecclesia. Ad id autem non requiritur, quod ipsi se ipsis probent an sit in statu gratiæ, quando ipsi non posseunt, quia tunc sufficit, quod id a ministro prudenter præsumatur: neque requiritur, quod diiudicent inter dictos cibos, quando ipsis confertur Eucharistia, sicut neque diiudicat cordatus, qui naturaliter distractus Eucharistiam suscipit.

Addimus, Eucharistiam possit etiam confeni, & conferendam esse semifatus, seu non omnino amentibus, quia nullo iure sunt prohibiti: ob reuerentiam tamen Eucharistiae non esse illis conferendam, nisi in articulo mortis physico aut morali, & tempore Paschatis, quando adest præceptum suscipiendi Eucharistiam.

DIFFICULTAS XXI.

Vtrum Eucharistia possit energumenis ministrari.

CONVENIUNT THEOLOGI, energumenis, sedem moniacis, qui non fuerunt ob peccatum aliquod mortale a dæmoni obfessi, non esse negandam Eucharistiam, quia nulla lege est illis prohibita, etiam tempore Dionysij & Concilii Elibertini omnibus aut aliquibus energumenis, ex causa aliqua rationabili negaretur Communio per vitam; & etiam interesse consecrationi, vt deducitur ex ipso Dionysio de Ecclesiastica Hierach. cap. 3. & ex Concilio Elibertino cap. 29. Addimus per vitam, quia in extremo vitæ illis conferebatur, vt idem Concilium decreuerat cap. 37.

Est tamen difficultas, An energumenis ob peccatum aliquod mortale obfessi, possit Eucharistia licet conferri.

Alexander p. 4. q. 11. memb. 2. art. 3. S. Thomas Aquinas in 4. dist. 9. q. vñica. art. 5. quæst. 3. Armilla & Thomas Aquinas. v. Communio, n. 25. & Silvester v. Eucharistia, 3. dist. 3. p. 5. partem negatiuam tuentur. S. Thomas vero s. Thomas 3. p. q. 80. art. 9. Valsquez dist. 212. c. 4. Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 9. & Bonacina quæst. 6. Sotus p. 5. partem affirmatiuam tradunt, & merito, quia nulla lege prohibitum est illis Eucharistiam conferri.

DIFFI-

DIFFICULTAS XXII.

Vtrum conueniens sit quotidie Eucharistiam sumere.

Supponimus Primo, non solum non esse conueniens, sed etiam Iure Ecclesiastico prohibitum Sacerdotibus, in eodem die plus quam semel celebrare, ut constat ex can. Sufficit, de Consecratione, qui est Alexandrini II. & ex ea. Consulnisti, de Celebratione Missarum. Et eamdem prohibitionem vsu Ecclesie extensam esse ad laicos, ne in eodem die plus quam semel communicent. Permittitur tam Sacerdotibus in dicto cap. Consulnisti, ut in die Natalis Domini tres Missas celebrent: laicos vero nonquam permittitur plus quam semel in die communicare, nisi quando necessarium sit iterum Eucharistiam sumere ad impedire inuidiam aut irreuerentiam Eucharistiae inferendam, ne in manus infidelium veniat, vel ne incendatur, & ne quis decadat sine Viatico, qui post Communionem in sanitate aut extra periculum factam incidit in eodem die in periculum mortis, de quo dicemus Disput. x. Diffic. 11.

Supponimus Secundo, nullo Iure Ecclesiastico vniuersali, nec scripto, nec consuetudine introducto, prohibitum esse quotidie semel communicare (quamvis in aliquibus dicēsibus id prohibitum inueniatur) & multo minus prohibitum esse Iure diuino; alias in primitiva Ecclesia non fuisset in consuetudine quotidie communicare, ut verē fuit, in modo & Iure Ecclesiastico praeceptum, ut dicemus Disput. x. Diffic. 11. Et sanè id non est prohibitum Iure diuino positio, quia non inuenitur, nec scriptum, nec traditione, nec alio modo traditum: nec prohibitum est Iure diuino naturali, quia nulla irreuerentia positiva irrogatur Eucharistiae in quod quotidie sumatur.

His presuppositis, difficultas est, An sit decens & conueniens, omnes cuiuscumq; status quotidie comunicare, si sint in statu gratiae, & confessione post peccatum mortale commissum præmittant.

Recentiores nonnulli docēt, id esse conueniens, laudabile, & consulendum. Quod Primo satis significat Paulus 1. ad Corinth. 11. dum consulit, ut homo ipsum probet, & probatus Eucharistiam sumat: ergo qui ipsum probat quotidie, melius & conuenientius facit, si quotidie comunicet, quia facit secundum consilium Pauli. Secundo idem significare videtur Christus verbis illis apud Marcum cap. 6. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, quia illis hortatur nos, ut quotidie petamus, & sumamus Eucharistiam, quia nomine panu in eis verbis intelligitur Eucharistia à Hieronymo in cap. 6. Matthaei, & ab Augustino Serm. 28. de Verbis Domini, & de Dono perseverantia cap. 24. & à Cypriano Tract. de Oratione Dominicā, & ab Ambroso lib. 5. de Sacram. cap. 4. qui sicut ait: Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumis?

Quod accipere, ut quotidie tibi proficit. Tertio id maximē indicat Ambrosius & Augustinus vbi supra, dum docent, qui non meretur quotidie accipere neimē Eucharistiam, non meretur post annum accipere, ergo secundum ipsos quotidie non minus conuenienter sumitur Eucharistia, quam post annum. Quartò id expressissime videtur Tridentinum less. 22. c. 6. dum optat, ut fideles in fin-

gulis Missis adstantes communiciant. Cui accedit declaratio Cardinalium Volum. 4. Decisionum Rotæ, in Declaratione less. 22. Tridentini c. 6. vbi ait: Obstat Tridentinum Episcopo volenti prescribere certa tempora, ut est dies Dominicus, Festa quartæ, & Feria sexta, in quibus tantum licet viris & mulieribus conjugatis sacramissimam Eucharistiam sumere. Quinto id maximē indicatur in can. Si non sit de Consecratione, diff. 2. dum dicitur: Si non sunt tanta peccata, ut excommunicetur quis, non se debet a medicina Corporis & Sanguinis Domini separare. quibus satis significat, conueniens esse quotidianè communicare, quia non est conueniens à medicina abstinere.

Erratione probatur Primo: nam in Ecclesia primitiva fideles quotidie communicabant, ut deducitur ex Actorum 2. & absque dubio conuenienter & laudabiliter sibi atque etiam modo fieri. Secundo, quia sola temporis dilatione nullus melius disponitur ad sumptionem Eucharistie; ergo qui post unum mensum sumit Eucharistiam, non sumit illam melius dispositus, quam qui illam sumit die immediate sequente; ergo si post unum mensum illam conuenienter & laudabiliter sumit, etiam sumet conuenienter & laudabiliter die immediae sequente.

S. Thomas vero & Egidius q. 80. art. 10. Val. 8. Thomas, quez diff. 214. num. 26. Suarez diff. 69. sect. 4. & Egidius. communiter Doctores docent, & merito, non esse conueniens nec laudabile, regulariter omnes cuiuscumque status quotidie communicare, quamvis in statu gratiae inueniantur, & post mortale commissum Sacramentaliter confessi. Quod significat Auctor de Ecclesiasticis dogmatibus apud Augustinum c. 53. dum ait, Quotidie communicare, nec laudo nec reprehendo. Quod etiam videtur tradere Augustinus. Epist. 118. Et id non leuiter confirmatur ex eo quod in aliquibus dicēsibus est prohibitum, & etiam ex vsu Ecclesiæ, in qua primum etiam ex consilio piorum & etiam doctilimorum virorum rarissime, & à paucissimis, Eucharistia quotidie sumitur, & non nisi ab hominibus probatissimæ virtutis.

Ratio huius nostræ & communis doctrinæ definiuntur ex maxima reverentia tanto Sacramento debita: quia tanta sumptionis illius frequentia ab eo, qui absque magna devotione & preparatione (qualis regulariter non reperitur in omnibus cuiuscumq; statu) illud sumit, non congruit maxima reverentia tanto Sacramento exhibenda; quia tantum Sacramentum ob tantam sumptionis frequentiam absq; magna preparatione quodammodo vilescit. Quotidiana igitur Eucharistie sumptio, quamvis non sit illicita & reprehensibilis, tamen in omnibus non magna virtus non est conueniens & congrua Eucharistie, nec eam decens, quamvis sumit sit maximē utilis ad augmentum gratiae, quod quotidie cōfert quotidie illa sumenti.

Ad primum ergo fundamentum adulterarium, defumptum ex Paulo 1. ad Corinth. 11. respondemus, Paulum ibi non exhortari ad frequentiam Eucharistie, nec eam consulere, in modo nec ad sumptionem illius, sed sicutum docere & exprimere necessitatem probationis, quam quisque exhibere debet, ut possit Eucharistiam sumere.

Et Christus Matth. 6. nomine panis aut non intelligit Eucharistiam, sed auxilium gratiae Dei, quo quotidie egemus, ut non moriamur spiritualiter:

¶ c. 3. aut

Hieronymus.
August.

Cyprianus.
Ambros.

Trident.

aut si nomine *panis* intelligitur Eucharistia, ut Patribus relatis placet, ideo Christus & ipsi Patres exhortantur nos ut quotidie petamus & sumamus Eucharistiam, quia per se, & quantum est ex parte Eucharistiae, utilissimum nobis est, & ipsi Eucharistiae honorificum & conueniens; seruatis tamen, quæ ad tantam frequentiam expedunt, nempe pura & sanctissima vita: & quia hæc tam pura & sancta vita pro nunc communiter & regulariter non reperitur in omnibus, ideo regulariter non expedite in omnibus quotidiana frequentia. Et eodem modo respondemus ad Tridentinum & ad Patres, qui ad frequentiam Eucharistiae exhortantur, quod scilicet loquuntur per se, quantum est ex parte Sacramenti. Vnde Christus, Tridentinum & Patres ad frequentiam Eucharistiae exhortantes, implicitè exhortantur nos ad eam puritatem vite abisque qui decentius est non sic frequentare. Imo ad id expressè exhortatur Ambrosius, dum post verba suprà relata immediatè subdit: *Sic vivit, ut quotidie merearis accipere.* At dum ipse & Augustinus dicunt, *Qui non meretur quotidie accipere, non meretur post annum: nomine meriti intelligunt dispositionem requisitam & sufficientem ad dignam sumptionem, non ad laudabilem & decentem: & merito sic sumpto, verum est, quod qui non habet dispositionem requisitam, & sufficientem ut dignè sumat Eucharistiam quotidie, non habet sufficientem ut dignè post annum sumat illam.* Et quod ad declarationem Cardinalium attinet, præterquam quod non est certum esse factam ab illis, quia desumpta fuit ex quodam manu scripto cuiusdam Iurisconsulti, ut dicitur in titulo illius libri, respondemus, in ea non faveri quotidiana frequentia Eucharistiae respetu eiudem persona de qua loquimur, quia in eam tantum significatur esse contra desiderium Tridentini, ita præscribere dictos tres dies ad Communionem, ut in alijs nulli liceat, nec ei qui multo tempore antea non communicaverat: imo etiam erit contra desiderium Tridentini, generaliter prohibere quotidianam Communionem, si non addatur, nisi ex licentia Prelati, aut Confessari.

Et in can. *Si non sunt*, nihil significatur de frequentia sumptionis Eucharistiae, sed tantum de sumptione ipsa secundum se, & secundum substantiam: & dicitur ab Eucharistia neminem debere abstinere, qui non sit in culpa, ob quam posse excommunicari, nempe in culpa mortali.

Ad primam vero rationem respondeo, concedendo, conueniens & laudabile fuisse in primitiva Ecclesia, fideles quotidie communicare, quia regulariter erant magno deuotionis & charitatis furore affecti, & nunc non; & ideo nunc regulariter non esse conueniens.

Et ad secundam respondemus, concedendo, neminem sola temporis dilatione melius disponi, & consequenter, qui post vnum mensem sumit Eucharistiam, non ex eo sumere illam melius dispositum; nihilominus eum post vnum mensem illam sumere conuenienter & laudabiliter, & non quotidie, quia tam frequenter illam sumere, absq; extraordinaria præparatione, cedit quodammodo in minorem reverentiam Eucharistiae, non vero quando non adeo frequenter.

DIFFICULTAS XXIII.

Vtrum Christus sumpserit suum Corpus & suum Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus.

Non defuerunt, ut refert S. Thomas quæst. 51. art. 1. qui existimauerint, Christum non sumpsiisse suum Corpus & Sanguinem, quod etiam docuit Lutherus lib. de Abroganda Missa priuata, ut refert Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. sive art. 1.

Nihilominus Scholastici omnes conuenient, Christum suum Corpus & Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus sumpsiisse, quod tradidit Dionysius Areopagita de Cœlesti Hierar. cap. 4. Hieronymus Epist. 150. ad Heditibam, dum ait: *Ipse conuina & conuincit, ipse comedens & qui comeditur: & refertur in can. Nec Moys de Consecratione dist. 2. & Chrysostomus Homilia 83. dum ait: Ut non turbarentur discipuli, prius Sanguinem suum bibit. & Hesychius in cap. 8. Leuitici, dum ait: Christus in cena prius Sanguinem accepit, deinde dedit discipulis.* Et id deducitur ex illo Matth. 26. *Non bibam a modo de genimine vni*, quo Christus supponit se calicem illum sumpfie. ibi autem sermo est de calice consecrato, & expedit Vasquez disp. 196. cap. 4. & s.

Fuit autem maximè conueniens, Christum suum Corpus & Sanguinem sub speciebus Sacramentalibus sumere, ut exemplo præxiret, obseruando quo obseruare præcepit.

Dissentient tamen Scholastici, an dicta sumptio, facta a Christo, fuerit Sacramentalis, an spiritualis: quia alii affirmant fuisse Sacramentalis, quia fuit sumptio Sacramenti; & non fuisse spiritualis, quia caruit fructu Sacramenti: alii contra fuisse spiritualis, quia magna deuotione fuit facta; & non fuisse Sacramentalis, quia non fuit Christo mysteriosa.

S. Thomas vero, Vasquez q. 81. art. 1. & Sotus 51. vbi suprà, & Suarez disp. 75. lecit. 2. docent, fuisse fuisse Sacramentalis & spiritualis, quod nos existimamus verum, quamvis non omnino abolute, sed cum addito. Et in primis fuit Sacramentalis, quia verè fuit sumptio Sacramenti; tamen quia Eucharistia non fuit Christo Sacramentum, quia non fuit illi signum practicum gratia Sacramentalis, ideo tantum fuit Christo quodammodo Sacramentalis, nempe materialiter, & non formaliter. Deinde fuit spiritualis, quia fuit spiritualiter fructuosa, quia verè fuit spiritualiter meritorum apud Deum; tamen quia non fuit illi fructuosa ex opere operato, quod fructum quem alii dignissimum confert ex opere operato, ideo tam fuit Christo quodammodo spiritualis, & non absolute & omnino.

DIFFICULTAS XXIV.

Vtrum Christus dederit suum Corpus Iude.

Thrianus in Explanatione defensoria ca. 13. alias 16. lib. 5. Constitutionum Apostolicarum, existimat, Christum non dedit Corpus & Sanguis.

Clemens.

Sanguinem suum Iude: quod videntur tradere Clemens lib. 5. Constitutionum Apostolicarum dum ait: *Cum autem anistypa mysteria pretiosi Corporis & Sanguinis sui nobis tradidisset absente Iudea, exiit in montem Oliveti. Et Innocentius lib. 4. de Mysteriis Missae cap. 13. & Hilarius cap. 30. in Matthaeum, dum eodem modo loquitur ac Clemens. Et tradidisse videtur Dionysius Areopagita de Cœlesti Hierarchia cap. 3. & deduci videtur ex Iohannis 13. dum referunt, Christum buccellam inimicam dedisse Iudea, ipsum verò ea accepta continuò exiisse; buccella autem illa non fuit Eucharistia, vt docent Concilium Braccarense III. & Iulius I. in Epistola ad Episcopos per Aegyptum, & refertur in can. *Cum omne*, de Conferatione, distinet. 2. & Petrus Damiani Epist. 64. & Augustinus Tract. 62. in Iohannem: & buccella illa data fuit Iudea ante Eucharistia institutionem, quia credibile est, Christum ad finem cœna Eucharistiam instituisse; ac proinde Iudea ante institutionem Eucharistiae exiit, & illam non recepit. & indicari videtur Matthæi 26. illis verbis: *Non bibam amodo de hoc genuine viris usque in diem illum, cum illud bibam vobisum nouum in regno Patris mei.* Christus autem illud non bibit cum Iudea in regno Patris sui, ergo nec in cœna. Et ratione videtur probari, quia manifesto peccatori non potest Eucharistia conferri: Iudea autem ante institutionem Eucharistiae erat manifestus peccator, quia Christus Matthæi 26. postquam dixit se esse tradendum ab uno ex discubentibus, ipsi Iudea interroganti, *Numquid ego sum Rabbi?* annuens coram omnibus respondit, *Tu dixisti:* ergo ipsi non potuit, ac proinde non fuit Eucharistia data.*

S. Thomas. S. Thomas verò quæst. 81. artic. 2. Scholastici in 4. distinet. 11. Suarez disputat. 41. Valentia puncto 2. Vafquez disp. 217. & sacra Scripturæ Interpretes communiter docent, Christum suum Corpus & Sanguinem dedisse Iudea. Quod Patres communiter tradunt, præsertim Dionysius Areopagita cap. illo 3. quia in eo significat, Christum prius & exheredasse Iudeam fructu Corporis & Sanguinis sui, quia indignè sumpsit, vt Vafquez expedit.

Et ratione probatur, quia ex una parte negari non potest, Iudeam cum Christo & cum Apostolis nocte illa ultima coenasse, & in ea Eucharistiam fuisse institutam, quia ex Evangelio constat; & ex altera parte nullo fimo fundamento constat, Christum Iudea Eucharistiam negasse; ergo. Et accedit, quod si Christus Iudea negasset Eucharistiam, prædictæ negationis, rupore rei notabilis, absque dubio fieret mentio in Evangelio.

Ad testimonium ergo Clementis respondet Suarez, aut Clementem id dixisse ex propria opinione, & non ex Apostolica traditione; aut locum Clementis corruptum esse. Accedit, quod non defunt viri eruditi, qui existimant, non esse certum dictos libros esse Clementis, saltem quoad alias partes. Et nos addimus, verba illa Clementis ita explicari posse, vt particula *absente Iudea*, non referatur ad tempus lunctionis Eucharistiae, sed ad tempus quo Christus exiit in montem Oliveti: & hoc posteriori modo potest exponi Innocentius, præsertim quod ibi loquitur *et priuatus Doctor*. Ad testimonium autem Dio-

Innocent.

Hilarius.

Clemens.

Dionysius.

Concilium.

Braccarense.

Suarez.

Valentia.

Vafquez.

Dionysius.

nyssis, si attentè legatur, constat nobis fauere, non Turriano.

Ad testimonium Iohannis cap. 13. admittimus, vt prædicti Patres significant, buccellam illam non fuisse Eucharistiam, quia credi non potest Christum Eucharistiam inuinxisse: sed an buccella data fuerit Iudea ante vel post institutionem Eucharistiae, sub controvërsia est apud Patres, quia Augustinus, Petrus Damianus, & Beda existimant datum fuisse Iudea post institutionem Eucharistiae. Iuxta hanc autem opinionem non habet vim dictum testimonium contra nostram doctrinam. Iulius verò I. Serm. 3. de Passione, Baronius Tomo III. Annalium sub anno 34. § 63. existimant, datum fuisse Iudea ante institutionem Eucharistiae: quod non est parum verisimile, quia Christus saltem postquam ipse coenauit, instituit Eucharistiam. Credi autem non potest, Christum, postquam coenauit, sumptusse buccellam illam, & intinxisse, sed quando ipse adhuc coenabat. Et accedit, quod a Matthæo cap. 26. prius refertur porrectio buccellæ, quām institutio Eucharistiae; ac proinde Lucas, qui id videtur referre post distributionem Eucharistiae, id fecit per anticipationis figuram. Hac tamen sententia admissa, negandum est, Iudam post buccellam statim, absque interruo aliquo sufficiente ad expectandam sumptionem Eucharistiae, exiisse; quod quia breue fuit, potuit aptè particulâ illâ continuo significari.

Ad illud verò Matthæi 26. *Visque in diem illum, cum illud bibam vobisum nouum in regno Patris mei,* respondemus, ad veritatem horum verborum non fuisse necessarium, vt cum omnibus, cum quibus illud bibit in cœna, nullo excepto, illud biberet nouum in regno Patris; quia particula illa *vobisum* non est distributiva, necibi est affecta signo distributivo.

Et ad rationem concedimus, peccatori manifesto non posse administrari Eucharistiam (quamvis id licuisse Christo, vt pote auctori Sacramentorum & gratiæ, vt adiurit Vafquez num. 31.) negamus tamen, Iudam ante institutionem Eucharistiae fuisse manifestè detectum: quia neque fuit detectus signo illo, *Qui intingit necum manum in paropside, hic me tradet*, quia post hæc verba speciatim Iudea interrogauit de se ipso, an ipso esset, quod non interrogaret, si sufficienter signo illo fuisse detectus: ideo autem signo illo non fuit detectus, quia signum illud erat etiam alijs Apostolos communis, quia etiam alij in eadem paropside cum Christo intingebant. Neque detectus fuit verbis illis, *Tu dixisti*, vel quia, vt ait Iohannes cap. 132, id adeo submissa voce dixit, vt Iohannes folius Iudea intelligere posset, & forsan etiam aliquis alius, velquia id ita dixit, vt alij id non adiurerent, vt ait Augustinus lib. 3. de Consensu *Augusti*. Evangelistarum cap. 3. vel quia dictis verbis, & sanguine buccellæ, si aliquid expressit, solum expressit traditionem postea intendendam, & faciendam à Iudea, non propositum aliquod præsens, quod haberet: sicut etiam quando Christus dixit Petro, *ter me negabis*, non manifestauit prauum aliquum animum Petri negandi Christum, quem tunc haberet, sed tantum manifestauit id quod potest oblatæ occasione facturus erat. Quod verò Christus anteā, quando lauabat pedes, dixisset, *Et vos mundi estis, sed non orantes*, non virget,

vt dicamus, postea, quando expressit traditionem faciendam à Iuda, discipulos intellexisse iam in corde Iuda esse primum animum tradendi Christum, & ratione huius Christum ante dixisse, sed non omnes: quia quamvis id sufficeret ad ge-

nerandam aliquam suspicionem, non tamen ad generandum firmum nec prudens iudicium, quia verba illa pro tunc poterant proferri pro alio, praeferunt quod non manifestauit Iudam traditum esse Christum.

DISPUTATIO X.

De præcepto sumendi Eucharistiam.

DIFFICULTAS I.

Vtrum sit præceptum sumendi Eucharistiam.

ERTVM est, esse præceptum Ecclesiasticum sumendi Eucharistiam, vt constat ex cap. *Omnis vtriusque sexus* 12. de Pœnitentijs & remissionibus.

Est tamen difficultas, An etiam sit præceptum diuinum.

Alexander. Bonavent.

Ferrariens. Silvester.

S. Thomas. Egidius. Suarez. Valquez. Valentia.

Innoc. III.

Trident.

Alexander 4. p. quæst. 1. memb. 2. art. 4. Bona- ventura in 4. dist. 1. 2. parte 2. distinctionis, art. 1. quæst. 1. S. Thomas dist. 6. quæst. vlt. artic. 1. quæst. 1. Gabriel in Canonem Missæ, lectione 87. littera X. Ferrariensis 4. contra Gentes c. 61. Silu- ster v. Eucharistia 3. docent, non esse præceptum diuinum sumendi Eucharistiam, quia illud ex nullo fundamento constat: quia si ex aliquo, maxime ex illo Ioann. 6. *Nisi manducaveritis*, &c. ex eo autem non efficaciter deducitur, quia illud in- telligi potest de sola manducaione spirituali per fidem.

S. Thomas verò par. 3. quæst. 80. art. 1. & ibi- dem Egidius, Suarez disp. 69. Valquez disp. 213. Valentia disp. 6. quæst. 8. punto 4. & plures alij Doctores docent, & merito, esse præceptum diuinum sumendi Eucharistiam. Quod etiam docuit Innocentius III. lib. 4. de Mysterijs Missæ cap. 24. Esse autem præceptum diuinum sumendi Eucha- ristiam, deducitur Primo ex illo Ioann. 6. *Nisi manducaveritis carnem Fili hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, quia haec forma & hoc tenore verborum necessitas al- quia Eucharistia significatur; sed non necessitas medijs, quia non est hoc modo necessaria, vt dixi- mus Disput. 1. Difficul. vi. ergo necessitas dictis verbis significata, est præcepti à Christo his ver- bis lati. In eis autem verbis sermonem esse de manducaione carnis Christi sub speciebus, & non de spirituali, diximus Disput. 1. Difficul. 1. ex Tridentino less. 13. c. 2. & less. 21. cap. 1. & etiam ex Patribus.

Secundò idem deducitur ex illis verbis Lu- ce 22. & 1. ad Corinth. 11. *Hoc facite in meam com- memorationem*, in quibus verbis Iustinus Martyr in Apologia 2. pro Christianis ad Antonium Pium agnoscit præceptum sumendi Eucharistiam à Christo latum: & etiam Tridentinum less. 1. c. 2. vbi postquam dixit, Christum discessurum ex hoc mundo ad Patrem hoc Sacramentum instituisse, subdit: *Et illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamque annuntiare mortem*. Tridentinum ergo sentit, in dictis verbis Luce contineri præceptum Christi sumendi Eucharistiam.

Vnde exppositio eorum, qui dicunt, in illis tan- tū contineri præceptum consecrandi, & non sumendi Eucharistiam; & exploitio aliorum, qui dicunt in dictis verbis contineri præceptum non sumendi Eucharistiam, sed habendi intentionem expressam faciendi memoriam passionis Christi media sumptione ipsa, distinctam ab intentione sumendi Eucharistiam, rei cunctur ex dictis verbis Tridentini: quia quod Christus secundum Tridentinum præcepit, fuit, vt sumptione ipsa recolamus memoriam passionis suæ. Præcepit ergo Christus sumptionem Eucharistie, & non tantum con- fessionem; & sic præcepit sumptionem, vt non præcepit intentionem illam recolendi passio- nem Christi superadditam intentioni sumendi Eucharistiam: quia quod præcepit, fuit, vt id sumptione ipsa efficeremus. quia qui Eucharistiam sumunt absque alia superaddita intentione, pallio- nem Christi commemorant sumptione ipsa non formaliter & proximè, sed presupposita & remotè, quia scilicet sumptio supponit confirma- tionem, per quam mors Christi representatur, vidicimus Tractatu de Sacrificio Missæ, Disputat. I. Difficultate viii. & ix.

DIFFICULTAS II.

Vtrum præceptum sumendi Eucharistiam obliget pro articulo mortis.

N Omine articuli mortis etiam comprehenditur periculum mortis, quod mortaliter est articulus mortis, & ipsi mortaliter aequivalens quod Communionem & confessionem.

Supponimus ergo, præceptum sumendi Eucha- ristiam semper obligare quasi in acto primo, seu habere vim obligandi pro suo tempore, & non semper obligare quasi in acto secundo, seu non obligare pro semper.

Eit ergo difficultas, An obliget pro articulo mortis, i.e., quod idem est, an in articulo mortis obliget quasi in acto secundo.

Caietanus in Summa v. *Communio Sacra- talis*, & Ledesma 1. par. 4. quæst. 2. art. 2. dub. 1. Ladi- docent, nullum esse præceptum sumendi Eucha- ristiam specialiter pro articulo mortis obligans (ac proinde eum, qui tempore Paschatis communica- uit, amplius non teneri in articulo mortis com- municare) quia Christus non præcepit frequen- ti Communionis, sed Communionem, qui autem in Paschate communicauit, verè dicitur com- municasse. Addunt tamen, cum, qui in articulo mortis non sumit Eucharistiam, venialiter pecca- re, & non mortaliter, secluso contemptu, si tempo- re Paschatis communicauit, in quo etiam conu- niunt Silvester v. Eucharistia 3. Armilla v. Com. S. Sil- verii.